

Tymoteusz Król, Justyna Majerska-Sznajder

Kuzwer.

Frewer.

Łahwer.

ym Wymysiöeryśa

Pönyśy - wymysiöeryś
gykuzła

Rozmówki
polsko-wilamowskie

Kuzwer.

Frewer.

Łahwer.

ym Wymysiöeryśa

**Rozmówki
polsko-wilamowskie**

**Pönyśy-wymysiöeryś
gykuzła**

Kuzwer. Frewer. Łahwer. ym
Wymysiöeryśa.
Rozmówki polsko-wilamowskie
Wymysiöeryś-pönyśy gykuzła

Seria wydawnicza
© "Ynzer śpröh"

Redakcja:
Tymoteusz Król
Justyna Majerska-Sznajder

Korekta:
Joanna Maryniak
Bartłomiej Chromik

©Tymoteusz Król & Justyna
Majerska-Sznajder
©Uniwersytet Warszawski
Wydział "Artes Liberales"

ISBN: 978-83-63636-79-1
Warszawa 2018 rok

Skład: Justyna Majerska-
Sznajder

Kuzwer. Frewer. Łahwer. ym
Wymysiöeryśa.
Rozmówki polsko-wilamowskie
Wymysiöeryś-pönyśy gykuzła

Roüsganseryj
© "Ynzer śpröh"

Redakcyj:
Tiöma fum Dökter
Jüśja fum Biöetuł

S'Ferbeshyn:
Joanna Maryniak
Bartłomiej Chromik

©Tymoteusz Król & Justyna
Majerska-Sznajder
©Uniwersytet Warszawski
Wydział "Artes Liberales"

ISBN: 978-83-63636-79-1
Warsław 2018jür

S'Cyzomałen: Jüśja fum Biöetuł

Publikacja finansowana w ramach projektu "Humanistyka Zaangażowana w Europie: budowanie potencjału dla partycypacyjnych badań dziedzictwa językowo-kulturowego". Projekt finansowany ze środków programu ramowego Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji "Horyzont 2020" na podstawie umowy o udzielenie dotacji nr 692 199

Stowarzyszenie
WILAMOWIANIE

Engaged
Humanities

Tymoteusz Król - Tiöma fum Dökter
Justyna Majerska-Sznajder - Juśja fum Biöetuł

Kuzwer.

Frewer.

Łahwer.

ym Wymysiöeryśa

**Rozmówki
polsko-wilamowskie
Pönyśy-wymysiöeryś
gykuzła**

Kilkanaście lat temu, kiedy język wilamowski był nadal w Wilamowicach tematem tabu, w raczkującym jeszcze programie rewitalizacji wilamowszczyzny największą wagę przykładano do pokolenia najstarszego i najmłodszego. Najstarsi Wilamowianie mieli być modelem tego, jak powinno się mówić i ich język miał być jak najbardziej szczegółowo udokumentowany, a najmłodszy mieli być odbiorcami jak najbardziej różnorodnej oferty aktywności związanej z rewitalizacją. Z perspektywy czasu możemy powiedzieć, że plan ten się powiódł - dokumentacja mówionego języka to ponad 1000 godzin nagrań, powstają na tej podstawie słowniki i gramatyki, a młode pokolenie uczy się języka wilamowskiego i zaangażowane jest w wilamowskojęzyczny teatr poprzez grupę „Ufa fisa” oraz Zespół Regionalny „Wilamowice”. Aktywnie zaangażowani byli więc najczęściej prawnukowie i pradziadkowie. Brakowało aktywizacji pokolenia dziadków i rodziców.

Dzisiejsze pokolenie dziadków najczęściej znało język wilamowski jako dzieci, lecz wskutek powojennego zakazu utraciło zdolność do komunikowania się w tym języku. Są oni jednak w łatwy sposób przypomnieć sobie mowę swojego dzieciństwa. I właśnie taki jest cel tej publikacji - przypomnieć podstawowe zwroty tym, którzy kiedyś je znali.

Jednak inspiracją do jej powstania była jeszcze jedna grupa odbiorców - Wilamowianie w średnim wieku, którzy nie mieli szczególnego kontaktu z językiem wilamowskim, a chcieliby się z nim zapoznać. Większość z nich nie ma czasu by uczęszczać na lekcje. Nagrania dołączone do rozmówek pozwolą im połączyć naukę wilamowskiego z pracą, jazdą samochodem, sprzątaniem domu...

Mamy nadzieję, że publikacja ta przypomni Wilamowianom nie tylko słowa ich dzieciństwa lub dzieciństwa ich rodziców i dziadków, ale także rozbudzi wilamowską tożsamość i pomoże wielu ludziom odpowiedzieć sobie na pytanie o swoją identyfikację, która we współczesnym, pędzącym świecie nie straciła na aktualności.

na początek - ufa ofang

Jestem Wilamowianką.	Yhy bej á Wymysiöejeryn.
Jestem Wilamowianem.	Yhy bej á Wymysiöejer.
Ty jesteś Wilamowianem.	Dü byst á Wymysiöejer.
On jest Wilamowianem.	Har ej á Wymysiöejer.
Ona jest Wilamowianką.	Zejej á Wymysiöejeryn.
Ono jest Wilamowianką/Wilamowianem.	Ejs ej á Wymysiöejeryn/Wymysiöejer.
My jesteśmy Wilamowianami.	Wjyr zäjñ Wymysiöejyn.
Wy jesteście Wilamowianami.	Jyr zäjñt Wymysiöejyn.
Oni są Wilamowianami.	Zeje zäjñ Wymysiöejyn.

"bita" Wilamowianka	á gyśliöeny Wymysiöejeryn
"bity" Wilamowian	á gyślöener Wymysiöejer

żyć, mieszkać	ława
Ja mieszkam w Wilamowicach.	Yh ław y Wymysoü.
Ty mieszkasz w Wilamowicach.	Dü ławst y Wymysoü.
On mieszka w Wilamowicach.	Har ławt y Wymysoü.
Ona mieszka w Wilamowicach.	Zeje ławt y Wymysoü.
Ono mieszka w Wilamowicach.	Ejs ławt y Wymysoü.
My mieszkamy w Wilamowicach.	Wjyr ława y Wymysoü.
Wy mieszkacie w Wilamowicach.	Jyr ławt y Wymysoü.
Oni mieszkają w Wilamowicach.	Zeje ława y Wymysoü.

czy wiesz że...? - wasty fu dam?

W języku wilamowskim forma grzecznościowa to *jyr*, czyli *wy*. Dawniej używało się *jej* w stosunku do osób, które wcześniej od mówiącego wyszły za mąż/ożeniły się. Mówiąc o takich osobach w trzeciej osobie używało się form *zej/har* czyli *ona/on*. Do osób młodszych lub takich, które są stanu wolnego lub wzięły ślub po mówiącym mówiło się po prostu *dü*, czyli *ty*. Jednak mówiąc o takich osobach w osobie trzeciej używało się zaimka *ejs*, czyli *ono*. Stąd w przykładzie wyrażenie „Ejs ej á Wymysiöejeryn/Wymysiöejer”, co można przetłumaczyć jako „Ona/On jest Wilamowianką/Wilamowianem”.

na początek - ufa ofang

tak
dobrze
nie

Dziękuję.
Proszę bardzo.
Miłego dnia!
Cześć, witam!
Cześć, siema!
Dzień dobry! (do 12:00)
Dzień dobry! (w południe)
Dzień dobry! (po południu)
Do widzenia!
Do zobaczenia!
Dobranoc!
Na razie!
Do jutra!
Do następnego tygodnia!

Nazywam się...
Jak się nazywasz?
Ja jestem Hala a to jest Mjyra.
Kto to jest?
Kim jesteś?
Kim pani/pan jest?
Miło mi panią/pana poznać.
Miło cię poznać.

Czy mówi pani/pan po wilamowsku?
Jak się mówi po wilamowsku...?
Jak się to pisze?
Jak się to nazywa?
Proszę mi to napisać.
Rozumiem trochę po wilamowsku,
ale nie mówię.
Mówię tylko trochę po wilamowsku.
Trudno mi mówić po wilamowsku.
Proszę powtórzyć.

ju
güt
nà

Göt bycoł dy'ś.
Byt śejn.
Ho à śejna tag!
Skiöekumt!
Skiöe!
Güter mügja!
Güter mytag!
Güter nömytag!
Güc noma!
Bocy zan!
Güty naht!
Derwäj!
Pocy mün!
Pocy ander woh!

Yh hás...
Wi hásty?
Yhy bej Hála à dos ej der Mjyra.
War ej dos?
War bysty?
War zäjter?
S'ej śejn jüh kena cy łjyn.
Śejn dejh kena cy łjyn.

Kuzter wymysiöeryś?
Wi ziöet mã wymysiöeryś?
Wi śrąjwł mã dos?
Wi hást dos?
Śrąjwł mer dos.
Yh bygräjf åbysła wymysiöeryś,
oder yh kuz ny.
Yhy kuz jok åbysła wymysiöeryś.
S'ej mer śwjer cy kuza wymysiöeryś.
Kynty'ś ziöen nö àmöł?

Nie rozumiem.
Rozumiem tylko trochę.
Nic nie rozumiem.
Nie zrozumiiałem/zrozumiiałam.

Słucham?
Co?
Co się dzieje?
Jeszcze raz.
Nie wiem.
Powiedz to po polsku.
Kocham Cię.
Proszę Cię.
Proszę. (przy podawaniu)

Yh bygrájf ny.
Yh bygrájf jok ábysta.
Yhy bygrájf nist ny.
Yh ho ferstända, yh ho ny ferstända.

Yh hüh?
Wos?
Wos höt zih?
Nö ámöł.
Yh wá ny.
Ziöe dos pönyś.
Yh ho dih gan.
Yhy byt dejh.
Byt šejn.

liczebniki - coła

1 - ás	16 - záhca	40 - fjycik
2 - cwe	17 - zymfca	50 - funfcik
3 - dráj	18 - ahca	60 - záhczik
4 - fjyr	19 - niöenca	70 - zymfcik
5 - fymf	20 - cwencik	80 - ahczik
6 - záhš	21 - ánáncwencik	90 - niöencik
7 - zejwa	22 - cwejáncwencik	100 - hundyt
8 - aht	23 - drájáncwencik	101 - hundytás
9 - noün	24 - fjyráncwencik	102 - hundyt cwe
10 - con	25 - fymfáncwencik	200 - cwe hundyt
11 - álf	26 - záhšáncwencik	300 - dráj hundyt
12 - cwełf	27 - zejwáncwencik	1100 - toüzythundyt
13 - dreca	28 - ahtáncwencik	1200 - toüzyt cwe hundyt
14 - fjyca	29 - noünáncwencik	1000 - toüzyt
15 - funfca	30 - dresik	1000000 - milon

Ile masz lat?
Mam 22 lata.
Mam 38 lat.
W którym roku się urodziłeś?
Z którego roku jesteś?
Urodziłem się w 1993 roku.

Wifuł jür hösty?
Yhy ho cwejáncwencik jür.
Yhy ho ahtándresik jür.
Y wyłum jür bysty gybün?
Fu wyłum jür bysty?
Yh bej gybün ym toüzyt noünhundyt
noünánniöencikjer jür.

czas - dy cajt

Która jest godzina?
O której godzinie?

Jest pierwsza.
Jest druga.
Jest trzecia.
Jest czwarta.
Jest piąta.
Jest szósta.
Jest siódma.
Jest ósma.
Jest dziewiąta.
Jest dziesiąta.
Jest jedenasta.
Jest dwunasta.

Jest wpół do siódmej.
Jest wpół do dwunastej.
Kwadrans po drugiej.
Za kwadrans druga.
Rano czy wieczór?
O jedenastej piętnaście.

Wifuł ys's?
Ym wifuł?

S'ej ány.
S'ej cwü.
S'ej dräj.
S'ej fjyr.
S'ej fynf.
S'ej zähs.
S'ej zejwa.
S'ej aht.
S'ej noün.
S'ej can.
S'ej älf.
S'ej cweñf.
S'ej hołp zejwa.
S'ej hołp cweñf.
S'ej funfca nö cwü.
S'ej funfca fjyr cwü.
Mügja cy öwył?
Ym funfca nö älf.

rodzina - dy familyj

dla
Dla mnie.
Dla Ciebie.
To jest dla mamy.
ojciec
siostra
brat
kuzyn
kuzynka
chrzestni
chrzestna
chrzestny
wujek
ciotka

fjyr
Fjyr mejh.
Fjyr dejh.
Dos ej fjy dy müter.
der foter
dy śwaster
der brüder
der gyśwyster
dy gyśwyster
dy gyfotyśłoüt
dy pot
der pot
der feter
dy müm

trochę gramatyki - åbysła gramatyk

Chciałbym/chciałabym...
Chcielibyśmy/ chciałybyśmy...
Czy chcesz...?
Gdzie jest...?
Czy jest tutaj jakiś/jakaś?
Czy pan/pani chce?
Gdzie są...?
Ile to kosztuje?
Co to jest?
Dlaczego?

Czy pan/pani mówi po polsku?
Jak się to mówi po wilamowsku?
Przepraszam, gdzie jest toaleta?
Jak się pan/pani miewa?
Bardzo dobrze, dziękuję; a pani/pan?
Cześć, jak się masz?
Mi jest (naprawdę) przykro.
Nie ma za co.
Jak...?
Kiedy...?
Dziękuję bardzo.
Cholera!

uwaga
toaleta damska
toaleta męska
zarezerwowany
zamknięty/nieczynny
bezpłatny
wstęp wolny
serdecznie witamy
wejście
otwarty/czynny
wyjście
Proszę chwilę poczekać.
jest
nie ma
zabronione

Yh wje weła...
Wer wjyn weła...
Wyłsty...?
Wun ej...?
Ej dö jynt å?
Wełter?
Wun zåjn...?
Wifuł köst dos?
Wos ej dos?
Fyrym?

Kuzter pönyś?
Wi kuzt zih dos wymysiöeryś?
Fercåjt, wu ej der śympa?
Wi hoter jüh?
Zjyr güt, å jyr?
Skiöe, wi hösty dih?
S'ej mer (fjy dy wür) łåd.
S'ej ny fjyr vos.
Wi?
Wen?
Dank śejn.
Dunerwater!

öbaht
bowaśympa
kłopaśympa
rezerwjyt
cü
ymázyst
näjgang ony giełd
skiöekumt hacagan
näjgang
ufa
rouśgang
Hiöert å wåjł.
ej
ej ny
ny derliöet

Proszę usiąść.

Czy będzie panu/pani przeszkadzać, jeśli...?

Dokąd możemy pójść?

Co chcesz robić?

Napijemy się czegoś?

Chceliśmy pójść...

Co robisz dziś wieczorem?

Masz ochotę...?

Dzisiaj nie mogę, ale innym razem chętnie,
jeśli chcesz.

Nie jestem pewna/pewien,
czy będę mogła/mógł.

Chętnie.

Czy możemy trochę później?

Umówiłam/umówiłem się z ... na 9

O której godzinie się spotykamy?

Gdzie się spotykamy?

Nie wiem, gdzie to jest, ale sprawdzę na mapie.
Yhy wã ny, wu dos ej, oder yhy wa's zan ufer landkiöet.

Do jutra wieczorem.

Przepraszam za spóźnienie.

Dołączę do was później, muszę najpierw
iść do...

Odpowiada Ci to?

Spotkamy się na miejscu.

Przyjdę po ciebie około 8.

Spotykamy się przed...

Dam Ci mój numer telefonu, zadzwoń jutro.

Zect üh nejder.

Wyt yns ferhyndyn, wen...?

Wu kynwer gejn?

Wos wyłsty maha?

Trynkwer yhta?

Wer wułda gejn...

Wos mahsty hoüt s'öwyts?

Wjesty weła... ?

**Hoüt kon yh ny, oder zystwen gan,
wen dy wyłst.**

Yhy bej ny zyher,

op yh wa kyna.

Gan.

Kynwer åbysła spyter?

Yhy ho mih derryt myt... uf noün

Ym wifuł trafwer yns?

Wu trafwer yns?

Yhy wã ny, wu dos ej, oder yhy wa's zan ufer landkiöet.

Bocy mün s'öwyts.

Fercãjt fjy dy feršpytnan.

**Yhy wa cün'üh spyter kuma, oder cyderjyšt
müh gejn cym...**

Ys's güit fjyr dejh?

Wer wan yns ufum üt trafa.

Yh wa kuma nöh der yma 8.

Wer trafa zih fjyr...

Yh wa der gan māj numer, telefonjy mün.

przydatne zwroty - nejtłikjy wjytyn

rozrywka - **s'ferblājn**

bilet - **der bilet**

chodzić do... - **gejn cy...**

cyrk - **der cyrk**

festiwal - **der festiwal**

film - **der film**

impreza - **dy müzik**

kino - **s'kino**

klub nocny - **der nahtklub**

knajpa - **der kráćum**

koncert - **der koncert**

reklama - **der šyld**

spektakl - **der špektakl**

sztuka - **dy kunst**

święto - **der hãtag**

taniec - **der tanc**

teatr - **s'tyater**

zaprezentować - **prezentjyn**

zespół - **dy grüp**

problemy ze zrozumieniem - kumyn mytum bygrájfa

Czy pani/pan rozumie po polsku?

To znaczy...

Pisze się to jak...

Nauczyłem się kilku słówek z książki.

Uczyłem się wilamowskiego,
ale wszystko zapomniałem.

Daje sobie jakoś radę.

Nie umiem prawie nic.

To jest dla mnie trudne.

Ludzie mówią tak szybko.

Niektóre dźwięki są trudne do
wymówienia.

Znam podstawy, ale nie więcej.

Mówisz bardzo dobrze.

Ma pani/pan tylko nieznaczný akcent.

Uważam, że bardzo dobrze sobie radzisz.

Jak to się nazywa...?

Jaka jest nazwa tej rzeczy?

Jak nazywa się ta ulica?

Jak oni się nazywają?

Jak nazywają się te rzeczy?

Przepraszam, jak się to nazywa?

Jak?

Gdzie?

Co?

Kto?

To trudne słowo.

Czy może pan powtórzyć?

Teraz rozumiem.

Dziękuję.

Przepraszam.

Proszę.

Nie ma za co.

Bygrájfter pönyś?

Dos hást...

S'śrájwł zih wi...

Yh ho mih gyljyt á piöer wjytyn fum bihła.

**Yh ho mih gyljyt wymysiöeryś,
oder yhy ho ołys fergasa.**

Yhy ga mer röt jynta.

Yhy kon bałd nist ny.

S'ej śwjer fjyr mejh.

Dy łöüt kuza zu byhend.

Miöehja tüna zájñ fjyr mejh

cy śwjer roüsczyiöen.

Yhy kon dy ofanga, oder ny mejer.

Dy kuzł zjyr güł.

Jyr hot nok á klinüćikja akcent.

Yhy mán, do dy der zjyr güł gyst röt.

Wi hást dos?

Wi hást di zah?

Wi hást di gos?

Wi hása zej?

Wi hása di zaha?

Fercájł, wi hást dos?

Wi?

Wun?

Wos?

War?

Dos ej á śwjer wüt.

Kynty'ś wejder ziöen?

Yta ferśtej yh.

Göt bycoł dy'ś.

Fercájł.

Był śejñ.

S'ej ny fjyr wos.

pytanie o drogę - fren ym wäg

Przepraszam, gdzie jest...?
Którędy do...?
Szukam ...
Przepraszam, którędy dojść do...
Która droga prowadzi do...?
Czy to daleko?
Proszę mi pokazać na planie miasta.
Czy jest tutaj plan miasta?
Zupełnie się zgubiłam/zgubiłem.
Wydaje mi się, że się pomyliłam/pomyliłem.
Zgubiłam/zgubiłem się.

skręcić
wejść
w lewo
zawrócić
prosto
prawo
iść dalej
zejść z...
jechać dalej
iść/jechać za
musi pani/pan...
niech pani/pan...
trzeba

Jest pani/pan na piechotę czy przyjechała/
przyjechał pani/pan samochodem?
To będzie 5 minut drogi piechotą/
samochodem.

To druga ulica w prawo.
To będzie następny zjazd.
Niech pani/pan skręci w pierwszą ulicę
w lewo, za światłami.
Niech pani/pan idzie cały czas prosto aż do
dużego białego budynku.
To jest bardzo blisko.
To dość daleko.
To już tutaj/za skrzyżowaniem.

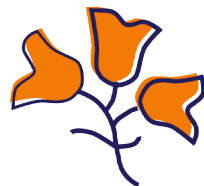
Fercájt, wu ej...?
Wu cym...?
Yh zih...
Fercáj, wi kon mã gejn cy...
Wyłter wäg fjyt uf...
Ej dos wájt?
Wájzt my's ufum štotplan.
Ej dõ á štotplan?
Yh ho mih ganc felün.
Mejh dynkt's, do'h ho mih felün.
Yh ho mih felün.

dryn
nájkuma
łynks
cyryk
głájh
ráhts
wetergejn
wággejn fu...
weterfiöen
ánöhfiöen
müster...
zułter...
mã djef

Zájter cyfüs kuma oba mytum oüta gyfiöen?

Dos wyt zájñ fynf minüta cyfüs/
mytum oüta

Dos ej dy ander štrös ráhts.
Dos wyt zájñ der nyndsty owäg.
Zułter dryn łynks uf dy jyšty štrös
hyndyn łihtła.
Zułter gejn byštenik głájh bocy ám
grusa, wájša gyboüd.
Dos ej ganc nõnd.
Dos ej gynüg wájt.
Dos ej dõ gryhta hynder kroücnan.

Jest pani/pani pan prawie na miejscu;
będzie to naprzeciwko zielonej tablicy,
widzi pani/pan?

Proszę jechać za mną, pokażę pani/panu.
Proszę iść za mną, zaprowadzę panią/pana.
Przepraszam, jak dojść do rynku?

Musi pani iść w prawo i iść dalej prosto.
Dziękuję. A gdzie znajdę kościół?
To niedaleko. Jest tuż za skrzyżowaniem.
Dziękuję za pomoc.
Przepraszam, jak dojechać do Bielska?

Jyr ząjt bałd ufum üt,
s'wyt ząjn wizawi fu ar grina töwuł,
zaty's?

Fiöet mer ánöh, yh wa jüh wájza.
Kumt mer ánöh, yh wa jüh byłata.
Fercájt, wi kon yh dergejn ufa rynek?

Müsty gejn ráhts án weter glájh.
Dank šejn. Wu fynd yh dy kjyh?
Dos ej ny wájt. S'ej gryhta hynder kroücnan.
Göt bycoł dy's fyy dy hyłf.
Fercáj, wi kon yh derfiöen uf dy Byłc?

czy wiesz że...? - wasty fu dam?

Strój wilamowski jest niezwykle bogaty. O jego różnorodności świadczą zarówno materiały przywożone z różnych stron świata, jak i również mnogość kompletów. Osobny zestaw strojów kobieta miała na poszczególne niedziele miesiąca, inny na Boże Narodzenie, inny na Boże Ciało, inny na Zielone Świątki... Różnorodność dotyczyła również żałoby, która w Wilamowicach noszona była w kolorze białym. Każda szanująca się mężatka zakładała na głowę czepce. Na co dzień nosiła ich kilka, a od święta od siedmiu do kilkunastu naraz.

przydatne zwroty - nejtlíkjy wjytyn

bardzo dobrze - zjyr güt

dobrze - güt

drogi - tojer

interesujący - interesántyś

kompletne zero - ganc cynist

lubić - gan hon

tani - wuwuł

nienawidzić - ny kyna łajda

niezły - ny śláht

OK - s'kon ząjn

piękny - šejn

super - öetik

uwielbiać - łiwa

przedstawiamy się - šteŵer yns für

Nazywam się ... A ty?

A pani/pan?

Jak się nazywasz?

Jak się pani/pan nazywa?

Mieszkasz tutaj?

Pani/pan mieszka tutaj?

Przedstawiam Ci...

Przedstawiam pani/panu...

Miło mi, jestem...

Pochodzę z...

Jestem Bośniakiem.

Jestem Amerykanem.

Ile masz lat?

Ile ma pani/pan lat?

Mam 22 lata.

Czym się pani/pan zajmuje?

Czym się zajmujesz?

Jestem studentem.

Pracuję.

Studiuję.

Gdzie pracujesz?

Gdzie pani/pan pracuje?

Jestem nauczycielem.

Jestem na emeryturze.

Zajmuję się marketingiem.

Zajmuję się domem.

Ja też.

Mam dwoje dzieci, jedno ma 3 lata,
drugie 7 lat.

Ile mają lat?

Czy była/był pani/pan w Wilamowicach?

Czy jest pan Wilamowianem?

Mam rodzinę w Wilamowicach.

Dobrze znam Wilamowice.

Mamy tutaj domek letniskowy.

Chciałabym/chciałbym zobaczyć Kraków.

Yh hás ... Á dü?

Á dü? Á jyr?

Wi hásty?

Wi háster?

Wönsty dö?

Wönter dö?

Yh šteŵ der für...

Yh šteŵ jüh für...

S'ej šejn, yh bej...

Yh štam fu...

Yh bej á Biöëznjok.

Yhy bej á Amerykon.

Wifuł jür hösty ?

Wifuł jür hoter?

Yh ho cwejäncwencik jür.

Myt vos hoter jüh?

Ym vos hösty dih?

Yhy bej á štüďant.

Yhy at.

Yh štüďjy.

Wu atsty?

Wu ater?

Yhy bej á šíŵer.

Yhy bej ufer emerytür.

Yhy at mytum marketing.

Yhy ho mih ym dy hyt.

Yhy öü.

Yhy ho cwe kyndyn, ás höt dráj jür,
á s'ander zejwa.

Wifuł jür hon zy?

Zájter sun y Wymysoü gywast?

Zájter á Wymysiöejer?

Yhy ho familyj y Wymysoü.

Yhy ken Wymysoü güť.

Wer hon dö á zumerhytła.

Yh wje weła Krök zan.

Przyjechaliśmy/przyjechałyśmy...
3 dni temu.
Jestem tutaj po raz pierwszy.
Jestem tu tylko...
Jesteśmy tu tylko...
..na 3 dni.
Jestem tu tylko przyjazdem.
Przyjechaliśmy na naszą rocznicę ślubu.
To nasz miodowy miesiąc.
Zamierzam pojechać do...
Przyjechałam/przyjechałem, żeby...
Przyjechałyśmy/przyjechaliśmy żeby...
...dołączyć do przyjaciół.
Jestem na wakacjach.
Przyjechałam/przyjechałem z koleżanką.
Jesteśmy na wakacjach.
Jestem tu w interesach.
Zwiedzam okolicę.
Zwiedzamy okolicę.
Poradzono mi pojechać do...
Czy pani/pan już była/był w...

Czy jest tu pani/pan po raz pierwszy?
Jak długo jest już pani/pan tutaj?
Podoba się tu pani/panu?
Udanych wakacji!
Udanego urlopu!

wymiana adresów
Będziemy w kontakcie.
Mogę Ci dać mój e-mail.
Dasz mi swój adres?
Czy ma pani/pan adres e-mail?
Oto mój adres w Wilamowicach, gdyby
była pani/pan przejazdem.
Zawsze są państwo mile widziani!
Dobry pomysł, dlaczego nie?
Jest super!
Czy to jest niebezpieczne?
To mi się podoba.
Uwielbiam...
Bardzo mi smakuje to piwo...
Nie bardzo lubię...

Wer zâjn kuma...
Drâj tag y dam.
Yhy bej dô s'jyŝty môł.
Yhy bej dô jok...
Wer zâjn dô jok...
...uf drâj tag.
Yhy bej dô nok underwâgs.
Zej zâjn kuma uf ynzer.
Dos ej ynzer hungmônda.
Yh štûdjy cy fiöen uf...
Yh bej kuma ym...
Wer zâjn kuma ym...
...cyn gyŝpona cücykuma.
Yhy bej ufa wakanc.
Yh bej kuma myt âr kolezanka.
Wer zâjn ufa wakanc.
Yhy bej dô diöh gyŝefta.
Yh byzih s'łand ymsrod.
Wer byzihja s'łand ymsrod.
Zy rôta mer cy fiöen uf...
Wüter ŝun y...

Zâjter dô s'jyŝty môł?
Wi łang zâjter dô?
Gyfełt's jüh dô?
ŝejny wakanc!
Â ŝejna ürlup!

adresaöüstoüŝ
Wer blâjn ym kontakt.
Yhy kon der gan men e-mail
Gysty mer den adres?
Hoter â e-mail adres?
Dos ej mâj adres y Wymysoü, wen der wjet
zâjn y Wymysoü underwâgs.
Der zâjt inda hacagan gyzan.
Dos ej â güter gydanka, fyrym ny?
S'ej super!
Ej dos nybezpjecnik?
Dos gyfełt mer.
Yh ho zjyr gan...
Mjyr ŝmekt dos bjyr zjyr...
Yhy ho ny zjyr gan...

chciałabym/chciałbym bardzo...

Uważam, że to jest...

Uważam, że to było...

Zgadzam się.

Nie zgadzam się.

Nie wiem.

Wszystko mi jedno.

Nie mam za bardzo ochoty.

To mnie denerwuje.

To ma dziwny smak.

To zwykłe złodziejstwo.

Wieczorem zawsze dzieje się coś ciekawego.

Jest za duży tłok.

Był duży tłok.

Wynudziłam/wynudziłem się śmiertelnie.

Niewiele zrozumiałam/zrozumiałem.

Dobrze się bawiliśmy.

Atmosfera była super.

Spotkałam/spotkałem bardzo fajnych ludzi.

Znaleźliśmy mały, przyjemny hotel.

Trzeba koniecznie tam pójść.

To piękna okolica.

To naprawdę warto zobaczyć.

Masz ochotę

Czy lubisz...?

Chodźmy...

Nic specjalnego.

Nabierają tam turystów.

Lepiej pójść tam w tygodniu, nie ma

takiego tłoku.

Musi pani/pan koniecznie.

spróbować/skosztować...

Podobało Ci się?

Moglibyśmy...

Yh wje weła zjyr...

Yh mán, do dos ej...

Yh mán, do dos wiöe...

Yhy bej ánik.

Yhy bej ny ánik.

Yh wá ny.

S'ej mer ołys ás.

Yhy wył's ny zjyr.

Dos denerwujt mih.

Dos śmekt wyndelik.

Dos ej á gywynłikjy diweráj.

S'öwyts hót zih inda yht interesántyśys.

S'ej cy hefa fulk.

S'wiöe hefa fulk.

S'wiöe mer okriöepnje bang.

Yhy ho ny hefa bygryfa.

Wer hon zih güt gybawját.

S'wiöe á super átmosfer.

Yhy ho gytrofa hefa fajny łóüt.

Wer hon gyfunda á klina, ogynyma hotel.

Má djef künjećnje gejn diöt.

Dö ys's śejn ymsrod.

Dos ej fjy dy wür wat cy zan.

Wjesty weła?

Hösty gan...?

Kuwer...

Nist ekstra.

Zy dryn myta turysta.

Beser ámöł yr woh, s'ej ny zöfuł fulk.

Müster künjećnje kösta...

Höt's der gyfoła?

Wer wjyn kyna...

czy wiesz że...? - wasty fu dam?

W Wilamowicach funkcjonują przydomki, którymi posługują się najstarsze rodziny. Nazwy pochodziły od zawodów, jakie wykonywali protoplaści rodów, cech charakteru czy imion członków rodziny. Zdarzają się również przydomki nieoficjalne, lecz używanie ich jest dość ryzykowne...

rozmowa o pogodzie - gykuz fur cajt

Jaka jest prognoza pogody na jutro?

Będzie brzydka pogoda.

Będzie ładnie.

Co za paskudna pogoda!

Jest naprawdę gorąco.

Trafiliśmy naprawdę na ładną pogodę.

Jest ładna pogoda.

Jest ponad 30 stopni.

Co za piękny dzień.

Wieczorem jest zimno.

Jest wilgotno.

Zanosi się na deszcz.

Ma być ładnie cały dzień.

Żar leje się z nieba.

Leje jak z cebra.

Pogoda pod psem.

Wos zan zy uf mün myter cajt byfür?

S'wyt zäjñ à ślãhty cajt.

S'wyt zäjñ śejñ.

Wosfer à mjerskikjy cajt!

S'ej fjy dy wür wiöem.

Wer hon uf à śejny cajt gytrofa.

S'ej à śejny cajt.

S'ej ejwer dresik grod.

Wosfer à śejner tag.

S'öwyts ej kołd.

S'ej foüht.

S'wyt yht kuma uf dy hej.

S'zo zäjñ śejñ à ganca tag.

S'wjemt wi der śynder.

S'rãnt wi cy ćjüla.

À hundstag.

podróżowanie - rãza

na początek

autokar

autostrada

bagaż

bilet

bus

centrum miasta

droga na dworzec

lot

lotnisko

mapa

odprawa biletowo-bagażowa

paszport

peron

plan

pociąg

przechowalnia bagażu

przystanek autobusowy

ufa ofang

der oütabüs

dy oütostrad

s'gypek

der bilet

der büs

s'stotcentrum

der wãg ufã banhöf

dy fłig

der eroplönhöf

dy łandkiöet

bilet-gypek ferryhtnan

der paśport

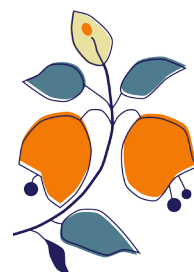
der peron

der plan

der cug

dy gypekśtuw

der oütabüsśtãnd

rozkład jazdy
samochód
samolot
statek
taksówka
ulica
wyjście
wynająć
zarezerwować

Gdzie można kupić bilety?
Jeden bilet do...
Poprosze 2 bilety.
Ile kosztuje bilet do...?
Chciałabym/chciałbym zarezerwować bilet.
Czy jest zniżka dla studentów?

Poproszę rozkład jazdy.
Czy są jeszcze wolne miejsca do...?
Niestety, już zajęte.
Czy nie ma nic innego wcześniej/ później?
Ile czasu trwa podróż?
Czy to miejsce jest wolne?

przyjazdy
przyloty
odwołany
informacja
przesiadka
wyjście
wstęp wzbroniony
opóźniony
odwołany
odjazdy
odloty
Nie ma wolnych miejsc.

Przepraszam, gdzie zostawić bagaż?
jedna walizka i bagaż podręczny.
O której godzinie jest wejście na pokład?
Chciałabym/chciałbym potwierdzić mój
powrotny przejazd.
Brakuje mi jednej walizki.
Nie ma mojego bagażu.

der ofiöenrājster
s'öüta
der eroplön
der šejf
s'taksła
dy štrös
der roušgang
mita
rezerwijn

Wu kon má bileta kiöefa?
À bilet uf...
Cwe bileta, byt šejn.
Wifuł köst á bilet uf...
Yh wje weła rezerwijn á bilet.
Gyt's á üлга fij dy štüdanta?

À ofiöenrājster, byt šejn.
Gyt's nö frájy płec uf...?
Ufs ungyłyk, s'ej šun rezerwijt.
Gyt's nist ny ejer/ špyter?
Wi lang toüyt dy ráz?
Ej dar płoc fráj?

ájkynta
ájftig
ogyziöet
informácjy
ymštájgja
roušgang
cütrejnt ferböta
feršpyt
ogyziöet
ofiöeta
offig
S'gyt ká frájy płec.

Fercájt, wu kon yh s'gypek lõn štejn?
á tiöerba án handgypek.
Ym wifuł kon má uf á šejf kuma?
Yh wje weła máj cyrykfiöet ferzyhjyn.

S'fałt mer á tiöerba.
S'ej máj gypek ny.

Samolot ma 2 godziny opóźnienia. **Der eroplön ej cwü štunda feršpyt.**
 Spóźniłam/spóźniłem się na samolot. **Yh bej ufå eroplön cy špöt kuma.**
 Zapomniałam/zapomniałem mojego bagażu. **Yh ho māj gypek fergasa.**
 Chciałabym/chciałbym zgłosić utratę bagażu. **Yh wje weła ziöen, do'h māj gypek ej ferlöza.**

odbiór bagażu **s'gypekufnama**
 przejście graniczne **der grancejwergang**
 poczekalnia **dy hiöerštuw**
 Proszę poczekać w poczekalni. **Hiöert yr hiöerštuw.**
 Miejsce od strony okna czy korytarza? **Å płoc bym fanster cy fum hoüz?**
 Ile ma pani/pan bagażu? **Wifuł gypek hoter?**

Poproszę plan miasta. **Byt šejn, gat mer å štotland.**
 O której godzinie jest następny pociąg do...? **Ym wifuł fjet der nyndsty cug uf...?**
 O której godzinie odchodzi ostatni pociąg do Wiednia? **Ym wifuł fjet der łecty cug uf Win?**
 Z którego peronu odchodzi pociąg do...? **Fu wyłum peron fjet der cug uf... ?**

Gdzie jest przystanek autobusu o do...? **Wu ej der štand fum öütübüs uf... ?**
 Czy przystanek jest przy...? **Ej å štand by...?**
 Jaki autobus jedzie do...? **Wosfer öütübüs fjet uf... ?**
 Czy to stąd odchodzi autobus do...? **Fjet fu dö å öütübüs uf...?**

Czy może mi pani/pan powiedzieć, gdzie mam wysiąść? **Kynter mer ziöen, wu'h roušštåjgja zo?**
 Spóźniłam/spóźniłem się na pociąg. **Yhy bej uf å cug cy špöt kuma.**
 Gdzie mam skasować bilet? **Wu zuł yh å bilet kasjyn?**

przydatne słówka - nejtlíkjy wjytyn

jednodniowy	uf ån tag
raz na miesiąc	åmöł ufa mönda
raz na tydzień	åmöł uf dy woh
kasa biletowa	dy biletkas
rezerwacja	dy rezerwåcyj
odjazdy	ofiöeta
przystanek jest trochę dalej, na lewo.	der štand ej åbysła weter, uf łynks
drobne proszę	klíngíełd, byt šejn
trzeba przesiąść się w Hałcnowie	må djef ymštåjgja y Ałca
trzeba jechać autobusem numer siedem	må djef fiöen mytum öütübüs,
	wo höt å numer zejwa
ten pociąg zatrzymuje się w Komorowicach	dar cug błåjt štejn y Bacdiöf
na drugim przystanku	ufum andyn štand
autobus nie kursuje w niedziele i święta	der öütübüs fjet ny ym zuntag ån ym håłtag

Przepraszam, gdzie jest najbliższa stacja benzynowa?

Proszę benzynę do pełna.

Staliśmy w korku.

Czy jest gdzieś tutaj warsztat samochodowy?

Czy może mnie pani/pan podwieźć do najbliższej stacji benzynowej?

Czy może nam pani/pan pomóc pchać?

Akumulator trzeba wymienić.

Auto mi się zepsuło.

Złapałem gumę.

Zabrakło nam benzyny.

Właśnie mieliśmy wypadek.

Zgubiłam/zgubiłem kluczyki od samochodu.

Ile czasu zajmie naprawa?

Chciałabym/chciałbym wynająć samochód na tydzień.

Poproszę z ubezpieczeniem.

w taksówce

na dworzec/lotnisko, proszę

do centrum

do hotelu

na rynek

na Trzyńście Domów

Proszę się tutaj zatrzymać.

Ile będzie kosztował kurs na lotnisko?

Jadę do Wilamowic.

Dziękuję za podwiezienie.

Przepraszam, czy może pani/pan

zatrzymać się tutaj?

Przyjechaliśmy stopem.

wynajem samochodów

parking

zakaz parkowania

zakaz postoju

objazd

nie ma wolnych miejsc

proszę zwolnić

Proszę pani/pana prawo jazdy.

Dobrze, proszę wsiadać.

Ile czasu trwa podróż?

Fercájt, wu ej dy nyndsty petrelemstácij?

Gat mer benzyn, fuł.

Wer stinda ym stépsuł

Gyt's dö á oütagyšteł?

Kynter mih underfjyn bocár nyndsta petrelemstácij?

Kynter yns hylfa stusa?

Á ákumlátor djef'á oüstoüsa.

S'öüta höt zih mer hejngybröht.

Yh ho á cyśpałta rafa.

S'fałt yns petrelem.

Grod hotwer á foł.

Yh ho felün dy ślysułn cym öüta.

Wi łang wyt dos ryhta toüyn?

Yh wje weła pahta á öüta

uf á woh.

Byt šejn myt ferzyhjeran.

ym taksła

ufa banhöf/ eroplanhöf, byt šejn

uf centrum

cym hotel

ufa Rynk

uf dy Dreca Hyta

Błájt dö štejn.

Wifuł wyt kösta á fiöet ufa eroplönbanhöf?

Yhy fiöe uf Wymysoü.

Dank šejn fjys underfjyn.

Fercájt, kynter dö błájn štejn?

Wer zájn kuma mytum öütaSTOP.

s'öütaPahta

der parkpłoc

parkowán ny derfiöet

błájn štejn ny derfiöet

dy ymfioet

s'gyt ká frájy płec.

fiöet ámałikjer

Gat mer ojer küčerbywájz.

Güt, stájt náj.

Wi łang toüyt dy fiöet?

czas - dy cajt

poniedziałek

wtorek

środa

czwartek

piątek

sobota

niedziela

w poniedziałek

w sobotę

w czwartek

w niedzielę

wczoraj

dzisiaj

jutro

rano

w południe

po południu

wieczorem

w nocy

dzisiaj rano

jutro popołudniu

wczoraj wieczorem

pojutrze

przedwczoraj

przyjść

Kiedy mogę przyjść?

Czy mogę przyjść jutro rano?

Możesz przyjść w środę.

Kiedy możesz przyjść?

Czy możesz przyjść w piątek wieczorem?

Czy możesz przyjść w niedzielę.

Nie mogę przyjść w piątek.

Nie mogę przyjść rano.

Mogę przyjść w czwartek.

Mogę przyjść w sobotnie popołudnie.

der möntag

der dynstag

dy mejtwoh

der dunystag

der fretag

der zynwyt

der zuntag

ym möntag

ym zynwyt

ym dunystag

ym zuntag

gestyn

hoüt

mün

s'mügjys

s'mytags

s'nömytags

s'öwyts

s'nahts

hoüt s'mügjys

mün nömytags

gestyn s'öwyts

ejwermün

ejwergestyn

kuma

Wen kon yh kuma?

Kon yh kuma mün s'mügjys?

Du konst kuma yr mejtwoh.

Wen konsty kuma?

Konsty kuma ym fretag s'öwyts?

Konsty kuma ym zuntag?

Yh kon ny kuma ym fretag.

Yhy kon ny kuma s'mügjys.

Yhy kon kuma ym dunystag.

Yhy kon kuma ym zynwyt fjyrmytag.

Kiedy jedziesz?
Jedziesz w sobotę?

Nie możesz jechać w piątek rano.
Nie możesz jechać jutro rano.
Jadę wieczór.
Nie jadę do Warszawy.
Jadę do Wiednia.
Jadę do Wiednia pojutrze.
Przedwczoraj wyjechałem do Wiednia.

Będę.
Będę we Wiedniu.
Jutro będę w Bielsku.
Jutro wieczorem będę w Białej.
Nie będę w piątek w Pisarzowicach.

Nie wiem gdzie będę.
Będę tam we wtorek.
Będę tam za tydzień.
Nie będę tam za miesiąc.
Będę tam w ciągu miesiąca.

Wen fjesty?
Fjesty ym zynwyt?

Dü konst ny fiöen ym fretag s'mügjys.
Dü konst ny fiöen mün s'mügjys.
Yhy fiöe s'öwyts.
Yhy fiöe ny uf Warśaw.
Yhy fiöe uf Win.
Yhy fiöe uf Win ejwermün.
Ejwergestyn fü'h uf Win.

Yh wa zäjn.
Yh wa zäjn y Win.
Mün wa'h zäjn ufer Byłc.
Mün s'öwyts wa'h zäjn ufer Bejł.
Ym fretag wa'h ny zäjn y Śrąjwadiöf.

Yhy wã ny, wu yh wa zäjn.
Yhy wa diöt zäjn ym dynstag.
Yhy wa diöt zäjn y ár woh.
Yhy wa diöt ny zäjn y ár woh.
Yhy wa diöt zäjn y ám mönda.

czy wiesz że...? - wasty fu dam?

Całkiem niedawno do obcych ludzi zwracano się jeszcze *mümy* lub *feter*, czyli *ciotko* lub *wujku*, niezależnie od stopnia pokrewieństwa a formy *pani*, *pan* obowiązywały jedynie do ludzi z zewnątrz, z wielkich miast.

zakwaterowanie - dy ajkwatjyran

cena od osoby

dom

hotel

kemping

klucz

lokator

łącznie

łącznie ze śniadaniem

mieszkanie

namiot

podwójne łóżko

pojedyncze łóżko

pokój dwuosobowy

pokój jednoosobowy

śniadanie

obiad

kolacja

telewizja

właściciel

wynająć

wynająć

z kuchnią

z łazienką

z pełnym wyżywieniem

z prysznicem

zarezerwować

Gdzie może mi pani/pan napisać adres?

Gdzie tu można robić zakupy?

Jak działa prysznic?

Czy jest tutaj bank?

Czy jest tutaj bankomat?

Czy można zostać na następną noc?

Czy można płacić kartą?

Zarezerwowałem przez telefon,

mam na nazwisko Fox.

łazienka

Nie ma wolnych pokoi.

24

der prąjz fu ám menća

dy hyt

der hotel

der kemping

der śtysuł

der lokator

cyzoma

cyzoma mytum mügjaasa

dy wönung

der celt

s'döpułbet

s'ącikbet

dy stuw fjyr cwe łoüt

dy stuw fjyr á menća

s'mügjaasa

s'mytagasa

s'öwytasa

dy telewizyj

der byzycer

pahta

mita

myter kyh

myter bodstuw

mytum fuła asa

mytum pryśnic

rezerwjyn

Wu kynter mer śrąjwa á adres?

Wu kon má dö ajkiöefa?

Wi at der pryśnic?

Ej dö á bank?

Ej dö á giełdmáśin?

Kon má błąjn uf dy ander naht?

Kon má myter kiöet coła?

Yh ho gyrezerwjyt diöh á telefon,

yhy śrąjw mih Fox.

dy bodstuw

S'ząjn ká frąjy stuwá.

pokój z łazienką
wolne pokoje
cennik
mieszkanie prywatne
recepcja
Proszę dowód do kontroli.
Proszę wypełnić ten formularz.

Chciałabym/chciałbym zarezerwować pokój
dwuosobowy na jutro wieczór.
Chciałabym/chciałbym zarezerwować
z pokoje jednoosobowe na 3 noce.

Czy są jeszcze wolne pokoje?
To nie ma większego znaczenia.
niedrogi pokój jednoosobowy
To dla pary z dwojgiem dzieci.
Czy mogę zobaczyć pokój?
Dobrze, poproszę.
Co widać od tyłu?
Czy jest możliwe dostawienie
dodatkowego łóżka?
Zamierzamy zostać na dwie noce.
Ile kosztuje pokój z łazienką?

Czy nie ma nic tańszego?
Proszę mi pokazać jak to działa.
Nie mamy ręczników.
Czy śniadanie jest wliczone w cenę?
Czy hotel jest blisko centrum?
Klimatyzacja nie działa.
Klucze do pokoju 34 poproszę.

Chciałabym/chciałbym pójść do innego
pokoju, w moim jest za głośno.
Czy mogę dostać koc?
Jest za zimno.
Nie ma już papieru toaletowego.
Czego pani/pan potrzebuje?
Z łazienką czy bez?

Niestety, nie ma już wolnych pokoi.

Został mi tylko jeden pokój dwuosobowy.
Na ile nocy?

**dy stuw myter bodstuw
frąjy stuw
der prąjzarąjster
dy kwatjyr
dy recepcyj
oüswájz cyr kontrol, byt šejn.
byt šejn dan formulož oüswejwułn.**

**Yhy wje weła rezerwjyn á stuw fjyr
cwe łoüt uf mün s'öwyts.
Yhy wje weła rezerwjyn cwü stuw
fjyr
án menća uf dráj nahta.**

**Zájñ nō frąjy stuw
Dos ej ny wihtik.
á wuwuły stuw fjyr á menća.
Dos ej fjyr á piöer myt cwe kyndyn.
Kon yh zan stuw?
Güt, byt šejn.
Wos zit mã fu hynda?
Kon mã á ekstra bet cüßen?**

**Wer stüdjyn cy błájñ uf cwü nahta.
Wifuł köst á stuw myter bodstuw?**

**Gyt's nist wyłwyś?
Wájzt mer wi dos at.
Wer hon ká otroügsflák.
Ej s'mügjaasa ym prájz?
Ej der hotel nōnd cym centrum?
Dy klimatyzácjy at ny.
Byt šejn, gat mer słysułn cyr stuw 34.**

**Yh wje weła gejn y á ander stuw,
y mäjner ys's cy gliöesnje.
Kon yh krigja á köc?
S'ej cy kołd.
S'ej ká šąjspapjyr ny.
Wos djefter hon?
Myter bodstuw cy ony?**

**S'ej mer łád, oder s'zájñ ká frąjy
stuw mej ny.
S'ej mer ok á döpułstuw gybłejñ.
Uf wifuł nahta?**

Jak ma pani/pan na nazwisko?	Wi śrájwter jüh?
Pokoje należy zwolnić przed południem.	Dy śtuwa djef'á ferlön fjyr mytag.
Na śniadanie zapraszamy w godzinach od 7.30 do 9.00.	Ufs mügjaasa łodwer áj cwysá hołp aht án noün.
Czy mogę zostawić mój plecak w recepcji?	Kon yh lön men tiöerba yr recepcyj?
Przyjdę po niego o 7.	Yh wa kuma nöhum ym zejwa.
Nie ma ciepłej wody.	S'ej ká wiöem woser.
Zlew jest zatkany.	Dy wośsysuł ej ferštopt.
Czy posiada pani/pan kartę stałego klienta?	Hoter á kiöet fum śtájda gast?
Hotel jest otwarty w godzinach od ... do...	Der hotel ej ufa fu ... bocy...
Szukam czegoś w pobliżu centrum.	Yhy zih yhta nönd fum centrum.
Gdzie mam zostawić klucze?	Wu zuł yh lön dy śłysuñ?
Gdzie mam wynosić śmieci?	Wu zuł yh s'gymył wągtriöen?
Przepraszam bardzo, że zepsułam/zepsułem...	Yh wył ejwerbyta, do yh ho hejngybröht...
Nie mogę znaleźć klucza.	Yh kon á śłysuł ny fynda.
Pokój będzie posprzątany.	Dy śtuw wyt zäjñ ufgyroümt.
Pokój jest całkowicie umeblowany.	Dy śtuw ej ganc ájgyryht.
Ogrzewanie, światło i gaz są wliczone w cenę.	S'háca, s'liht án der gaz zäjñ yn prájz ájgyráhjt.
Ile to kosztuje dziennie? Gdzie jest śmietnik?	Wifuł köst dos uf án tag?
Chciałabym/chciałbym zapłacić za mieszkanie.	Wu ej s'gymył?
Przepraszam, czy możemy pożyczyć od pani/pana korkociąg?	Yhy wje weła bycoła fjyr á wönung. Fercájt, kynwer łájñ fönüh á korkacijer?
W razie potrzeby proszę mnie zawołać. 50 złotych od osoby dziennie.	Wen der wjet djyfa, to rüft mih. Funfcik złoty fu ám menća ufa tag.

czy wiesz że...? - wasty fu dam?

Dawniej w Wilamowicach funkcjonowała instytucja „komornika”, czyli osoby, która wynajmowała mieszkanie w „komorze” od gospodarza w zamian za pracę w gospodarstwie lub skromny czynsz. Pomieszczenie takie miało niższe standardy, niż reszta domu - nie było ono ogrzewane i znajdowało się w bliskim sąsiedztwie chlewów. Bardzo często w takich komorach mieszkowała dalsza rodzina gospodarza, niezamężne osoby, najubożsi lub służba pracująca w domostwie.

zwierzęta domowe - hoüzfihjyn

zwierzę
w domu
pies
kot
świnka morska
ryba
papuga

s'fi
dyham
der hund
dy koc
s'mjerswájnta
s'fyšta
der papugäj

Jakie zwierzęta masz w domu?

Mam dwa psy.

To psy czy suczki?

To pies i suczka.

To mają młode? ?

Teraz nie, ale wcześniej miała 12 małych na raz. Yta ny, oder ejer hot's cwełf kliny gywüfa.

Oddaliście je do schroniska?

Wosfer fihjyn hösty dyham?

Yhy ho cwej hund.

Zäjñ dos hund oba łüpa?

Dos ej á hund án á łüp.

To hon zy kliny hyndła?

Yta ny, oder ejer hot's cwełf kliny gywüfa.

Hoter zy gan y á hundahamyt?

Ná, wjyr cygön zy yn bykanta.

Dy hundahamyt zäjñ ejwerwejwuł.

Ider wje kyná nama fur hundahamyt

štót cy kiöefa.

Nie, daliśmy je znajomym.

Schroniska są przepełnione.

Każdy mógłby brać ze schroniska zamiast kupować.

Tak, wtedy wiele zwierząt byłoby szczęśliwszych. Ju, hefa fihjyn wjyn zäjñ gyłyklikjer.

Masz kota?

Hösty á koc?

Mam trzy koty.

Yhy ho dráj koca.

O, to musisz im dużo dawać jeść.

O, to müsty'á hefa gan cy frasa.

Dostają do jedzenia resztki z naszego jedzenia. Zy krigja cy frasa s'łecty fu ynzum asa.

To jest akwarium.

Dos ej á ákwarum.

W akwarium pływają ryby.

Ym ákwárum śwyma dy fyś rym.

Każda ryba jest inna.

Ider fejš ej andyšt.

Jedna jest zielona.

Áner ej grin.

Dwie są czerwone.

Cwej zäjñ rut.

W akwarium rośnie też wiele roślin.

Ym ákwárum wahsa oü hefa fłanca.

Jedne są duże, jedne małe, ale wszystkie są zielone.

Ána zäjñ grus, ána zäjñ klin, oder oły zäjñ grin.

W akwarium żyją inne ryby niż w stawie.

Ym ákwárum ława ander fyšta wi ym tájh.

W akwarium są glonojady, gupiki, mieczyki, molinezje i skalary.

Ym ákwárum zäjñ glonafrasyn, gupikja, śwatlá, molinezja án skalan.

zakupy - s'ajkiöefa

sklep

sklep "Na Piekło"

Szukam sklepu.

Szukam sklepu z owocami.

Ile to kosztuje?

Ile kosztuje kilo ziemniaków?

Ile kosztuje jabłko?

Poproszę jedno jabłko.

Poproszę kilo jabłek.

Poproszę pomarańcze.

Ile kosztują jabłka?

kilogram

dwie pomarańcze

pięć ziemniaków

trzy czereśnie

To wszystko, dziękuję.

Ile płacę?

Szukam sklepu z ubraniami.

Gdzie jest sklep z pamiątkami?

Szukam sklepu spożywczego.

Gdzie jest sklep z alkoholem?

tanio

drogo

Ile to kosztuje?

Naprawdę?

To jest za drogie.

To jest tanie.

Czy może pani/pan coś spuścić z ceny?

Chciałbym to kupić, ale jest za drogie.

Gdzie o tej porze można kupić coś do zjedzenia?

Czy jest jakiś targ?

Szukam półki z konserwami.

Czy sklep spożywczy jest gdzieś niedaleko?

Pięć plasterków szynki poproszę.

Wzemiemy mały kawałek tego sera.

Nie, nie ten. Tamten.

Bardziej na prawo.

s'gyweł

s'gyweł "ufer Heł"

Yh zih s'gyweł.

Yh zih s'öbstgyweł.

Wifuł köst dos?

Wifuł köst á kilo arpułn?

Wifuł köst á opuł?

Á opuł byt šejn.

Á kilo epułn byt šejn.

Pomarańca, byt šejn.

Wifuł kösta du epułn?

á kilo

cwü pomarańca

fynf arpułn

dráj kjša

Dos ej ołys, dank šejn.

Wifuł coł yh?

Yh zih á gyweł myta flák.

Wu ej s'gyweł myta gydenkzaha?

Yh zih á asagyweł.

Wu ej á gyweł mytum brantwájń?

wuwuł

tojer

Wifuł köst dos?

Fjy dy wür?

Dos ej cy tojer.

Dos ej wuwuł.

Kynter yhta fum prájz łön?

Yhy wje weła dos kiöefa, oder s'ej cy tojer.

Wu kon má y dar cajt yhta cy asa kiöefa?

Ej dö jynt á jümyt?

Yhy zih á brat myta konserwa.

Ej dö jynt ny wajt á gyweł?

Fynf śnytła śynki, byt šejn.

Yh wa nama á klin śtykla fu dam twiöek.

Ná, ny dar. Jer.

Mejer ráhts.

Bardziej na lewo.
Tak, ten.
To dla czterech osób.
Czy można spróbować?
Około 30 deka poproszę.
Trochę mniej.
Trochę więcej.
Kilogram ziemniaków poproszę.

Czy można to długo przechowywać?
specjalność regionalna
Należy spożyć przed...
mięso
nabiał
Targ jest czynny w każdą środę od rana.
Na rynku jest sklep otwarty do późna wieczorem.

Mogę...
Mogę zapłacić.
Nie mogę zapłacić.
Mogę zapłacić 30 złotych.
Chciałbym kupić...
Chciałbym kupić koszulkę.

lepszy
dobra cena
lepsza cena

Czy może pan coś spuścić z ceny?
przecena
wyprzedaż
Podoba mi się.
Nie podoba mi się.
kolor
Nie podoba mi się ten kolor.
Podoba mi się ten kolor.
inny kolor
Ten kolor jest lepszy.
Ta koszulka jest lepsza.

ładny
brzydki
czarny
czerwony

Mejer łynks.
Ju, dar.
Dos fjyr fjyr łoüt.
Kon'á's śmekja?
Yma dresik deka byt śejn.
Ábysła wingjer.
Ábysła mejer.
Á kilo arpułn, byt śejn.

Kon má's łang hałda?
dy hjyzikjy zah
Má djef's asa bocuf...
s'fłás
dy myłihzaha
Der jümyt ej idy mejtwoh fu mügja.
Ufum rynek ej á gyweł bocy śpöt s'öwyts.

Yh kon...
Yh kon coła.
Yh kon ny coła.
Yh kon coła dresik złoty.
Yh wje weła kiöefa...
Yh wje weła kiöefa á hemb.

beser
á güter prájz
á beser prájz

Water yhta łön?
prájzłön
öüskoüf
S'gyfelt mer.
S'gyfelt mer ny.
dy fiöerw
Di fiöerw gyfelt mer ny.
Di fiöer gyfelt mer.
á ander fiöerw
Di fiöerw ej beser.
Dos hemb ej beser.

śejn
śenklik
świöec
rut

zielony
biały
żółty
brązowy
niebieski
różowy
fioletowy

czarny jak smoła
czerwony jak róża
zielony jak trawa
niebieski jak niebo
biały jak wapno

sweter
brązowy sweter
lampa
brązowa lampa
źrebię
brązowe źrebię

czarny sweter
czarna lampa
czarne źrebię
czerwony sweter
czerwona lampa
czerwone źrebię
żółty sweter
żółta lampa
żółte źrebię
biały sweter
biała lampa
białe źrebię

Czy ma pani/pan...?
Czy ma pani/pan jabłko?
Czy ma pani/pan pamiątki?
Czy ma pani/pan pamiątki z Wilamowic?

zobaczyć
Czy mogę dostać ten pasek.
Chciałbym zobaczyć te pocztówki.
Chciałbym kupić tę książkę.
pamiątka
Szukam ładnej pamiątki.
30

grin
wäjs
gał
broün
blöw
blährut
fjolet

pähswiöec
ruzarut
grozgrin
hymułblöw
kiöelkwäjs

der sweter
à broüner sweter
dy lamp
à broüny lamp
s'fyłihła
à broün fyłihła

à świöecer sweter
à świöecy lamp
à świöec fyłihła
à ruter sweter
à ruty lamp
à rut fyłihła
à gałer sweter
à gały lamp
à gał fyłihła
à wäjser sweter
à wäjsy lamp
à wäjs fyłihła

Hoter...?
Hoter epułn?
Hoter gydenkzaha?
Hoter gydenkzaha fu Wymysoü?

zan
Kon yh krigia dos rima?
Yhy wje weła zan di pöstkiöeta.
Yh wje weła kiöefa dos bihła.
dy gydenkzah
Yhy zih à šejny gydenkzah.

Ta pamiątka jest ładna.
Ile kosztuje ta pamiątka?
To jest bardzo ładne.
Ile to kosztuje?
To mi się podoba.
Chciałabym inną pamiątkę.
To jest za duże.
To jest za małe.

większe
mniejsze

Poproszę mniejsze spodnie.
Poproszę większy płaszcz.

Ile kosztuje ten czerwony sweter?

Czy jest tu gdzieś supermarket?
Czy sklep jest gdzieś blisko?

Szukam sklepu gdzie mogę kupić...

Di gydenkzah ej šejn.
Wifuł köst di gydenkzah?
Dos ej ju zjyr šejn.
Wifuł köst dos?
Dos gyfelt mer.
Yh wje weła à ander gydenkzah.
Dos ej cy grud.
Dos ej cy klin.

gryser
kliner

Yh wje byta klinery höza, byt šejn.
Yh wje byta à gryser mantuł.

Wifuł köst dar ruty sweter?

Ej dö jynt à supermiöek?
Ej à gyweł dö jynt nönd?

Yh zih s'gyweł, wu yh kon kiöefa...

materiał - **wiöer**
pamiątka - **gydenkzaha**
ubrania - **fłäk**
jedzenie - **asa**
alkohol - **brantwäjn**
książki - **bihła**
targ - **der jümyt**
cena - **der präjz**
sklep - **s'gyweł**
centrum handlowe - **s'handułcentrum**
dom towarowy - **s'wiöerhoüz**
drogi - **tojer**
tani - **wuwuł**
kasa - **dy kas**
kilogram - **s'kilo**

kosztować - **kösta**
kupić - **kiöefa**
niedrogi - **ny tojer**
odzież - **dy fłäk**
pamiątka - **dy gydenkzah**
paragon - **dy ráhnan**
piekarnia - **dy bekjeräj**
prezent - **s'gyßenk**
przecena - **der nejderpräjz**
rachunek - **dy ráhnan**
sprzedawać - **ferkiöefa**
sprzedawca - **der ferkiöefer**
supermarket - **der supermiöek**
warzywa - **grincâjk**
wyprzedaż - **der oüskoüf**

zwrócić pieniądze
Czy jest supermarket w okolicy?
Wolę małe, rodzinne sklepy.
Gdzie mogę kupić...?

s'gield cyrykgan
Ej dö à supermiöek jynt ymsrod?
Yh ho łiwer kliny, familyjgywełn.
Wu kon yh kiöefa...?

Chciałabym/chciałbym...
Szukam...
Czy ma pani/pan?
Ile kosztuje...?
Dobrze, poproszę...
Czy pani/pan wie, gdzie mogę to dostać?
Czy może pani/pan to dla mnie zamówić?
To wszystko, dziękuję.
Poproszę torbę plastikową.
Nie wystarczy mi pieniędzy.
Źle pani/pan wydała/wydał mi resztę.

promocja
nieczynny w niedziele
Czy będzie coś jeszcze?
Potrzebuje pan torbę?
Gdzie mam zapłacić?
Ile jestem winna/winny?

Proszę mi to napisać.
Czy mogę zapłacić kartą?
Płacę gotówką.
Niestety nie mam drobnych.
Może mi pani/pan rozmienić pieniądze?
Rachunek poproszę.
Proszę zapłacić w kasie.
Płaci pani/pan gotówką czy kartą?
Drobne poproszę, bo nie mam jak wydać.
Czy ma pani/pan jakiś dowód tożsamości?

Yh wje weła...
Yh zih
Hoter...?
Wifuł köst...
Güt, byt šejn...
Wyster, wu yh kon dos krigja?
Kynter dos fjyr mejh byšteła?
Dos ej ołys, dank šejn.
Gat mer á plastiktiöerba, byt šejn.
S'giełd glent mer ny.
Jyr hot mer śłáht s'lecty rousgan.

dy promocyj
gyśpjert ym zuntag
Wyt's nö yhta ząjn?
Djefter hon á tiöerba?
Wu zuł yh bycoła?
Wifuł bej'h śylik?

Śrąjwt mer dos uf.
Kon yh myt kiöet bycoła?
Yh bycoł myt bargiełd.
Ufs ungytyk ho'h ká klingiełd.
Kynter mer s'giełd uf kliner ejjerwálcja?
Gat mer dy ráhnan, byt šejn.
Bycołt yr kas.
Bycofer myt bargiełd, cy myt kiöet?
Gat mer klingiełd, bo yh ho ny wi roüscygan.
Hoter á oüswájz ben'üh?

czy wiesz że...? - wasty fu dam?

Głównym zajęciem Wilamowian na przestrzeni dziejów był handel. Początkowo handlowali oni wytworzonymi w Wilamowicach i okolicy tkaninami, z czasem również innymi rzeczami. Docierali oni do największych ośrodków handlowych Europy, między innymi Paryża, Moskwy, Wiednia, Istambułu, Gratzu, czy Londynu, skąd przywozili materiały na stroje wilamowskie. Niektóre takie podróże opisują dawne wiersze...

odzież - dy fłak

Szukam działu męskiego.

Nie, dziękuję, tylko oglądam.

Czy mogę to przymierzyć?

To jest dla mnie za duże.

Chciałabym/chciałbym przymierzyć ten z wystawy.

Mam rozmiar 40.

Gdzie jest przymierzalnia?

Czy ma to pani/pan w innym kolorze?

Czy jest większy/mniejszy rozmiar?

Dobrze, poproszę.

Czy ma pani/pan to w kolorze czerwonym?

Nie, nie podoba mi się to.

Jeszcze pomyślę, dziękuję.

odzież damska

odzież męska

odzież dziecięca

przymierzalnie

otwarty w niedzielę

Odpowiada to pani/panu.

Artykuły przecenione nie podlegają wymianie.

Dzień dobry, czy mogę w czymś pomóc?

Zostały nam tylko w kolorze niebieskim i czarnym.

Nie mamy już takiego rozmiaru.

Yhy zih á kłopatál.

Ná, dank šejn, yhy šou nok cü.

Kon yh's masa?

Dos ej cy grus fjyr mejh.

Yh wje weła masa dan fur oušstefung.

Yh ho dy gryš fjycik.

Wu ej dy müskomer?

Hoter dos y á ander fiöerw?

Gyt's á gryser/kliner gryš?

Güt, byt šejn.

Hoter dos, ok rut?

Ná, s'gyfelt mer ny.

Yhy wa nö medytjyn, dank'üh šejn.

dy bowafłak

dy kłopaflak

dy kynderflak

dy müskomer

ufa ym zuntag

Ys's güit fjyr'üh?

Dy gynejdyta zaha wada ny ejwerwält.

Güter mügja, kon yh jüh yhta hylfa?

Zy zäjn yns nok yr błowa än yr šwiöeca

fiöerw gybłejn.

Wer hon šun di gryš mej ny.

czy wiesz że...? - wasty fu dam?

Język wilamowski jest najmniejszym językiem germańskim, który przetrwał do naszych czasów. Do II wojny światowej posługiwali się nim prawie wszyscy mieszkańcy miasteczka. Kryzys nadszedł po 1945 roku, kiedy to lokalne władze wydały zakaz używania języka oraz noszenia stroju wilamowskiego...

upominki - gyśenkja

Szukam czegoś na prezent.

To dla małej, 4-letniej dziewczynki.

Chciałabym/chciałbym coś niekłopotliwego w transporcie.

Czy może to pani/pan ładnie zapakować?

rękodzieło

ręcznie robione/malowane

haftowane

drewniany/srebrny/złoty

wełniany/bawełniany

To zależy ile pani/pan przeznacza na to pieniędzy.

To na prezent?

Ale drożyzna!

Jestem splukany!

Strasznie drogo.

Yhy zih yhta uf á prezent.

Dos ej fjyr á klin mákja, wo höt fjyr jür.

Yh wje weła yht ny śwjerys cym ejwerfjyn.

Kynter dos šejn ájpaka?

s'handwerk

handgymaht/gymöht

oüsgynyt

hełcera/zyłtwér/guđ

wyła/ boümwyła

Dos hást, wifuł gieđ welter uf dos gan.

Dos ej uf á gyśenk?

Wosfer á tojeran!

Yh bej ony groś!

Zjyr tojer.

płacenie - bycoła

Ile płacę?

Ile kosztowała czarna herbata?

Poproszę rachunek.

płacić

Gdzie mogę zapłacić?

Zapłacę gotówką.

Zapłacę kartą.

Nie mam drobnych.

Reszty nie trzeba.

Wifuł coł yh?

Wifuł köst á świöecer ty?

Gat mer á rahnan, byt šejn.

bycoła

Wu kon yh bycoła.

Yh bycoł myt bargieđ.

Yh bycoł myt kiöet.

Yh ho ká klingieđ.

S'łecty ej ny nejtlik.

u krawcowej - byr nyteryn, u krawca - bym śnájder

w kratę
bawełniany
lniany
we wzorki
jedwabny
rękawy
nogawki
w kropki
w paski
zamszowy
krawiec
zwęzić
poszerzyć
skrócić
ubranie
strój
sukienka
spodnie
koszula
płaszcz
bluzka
przeszyć

Kiedy ma pani/pan jakiś wolny termin?
Najbliższy wolny termin mam ...
Kiedy pani/panu pasuje?
Ile kosztuje uszycie wilamowskiego stroju?
Jak długo się czeka?
Musi pani/pan przyjechać do przymiarki dwa razy.
Ile materiału potrzeba na uszycie...
Na uszycie .... potrzeba .... metrów materiału.

Czy ma pani/pan materiał, czy mam przywieźć swój?
Materiał nie jest wliczony w cenę.
Rękawy są za krótkie. Czy możemy je wydłużyć?
Nogawki są za długie. Może je pani/pan skrócić?
Ta koszula jest za szeroka.

Muszę panią/pana pomierzyć.

yr krat
boümwyła
fu łájmyt
ym müster
zumyt
jemułn
höza
śákik
śtrimik
zumyt
der śnájder
śmałer maha
bräter maha
kjycer maha
der ocug
s'kłád
s'rykla
dy höza
s'hemb
der mantuł
dy blüz
ejwernyn

Wen hoter dy jyśty frájy cajt?
Dy jyśty frájy cajt ho'h...
Wen past jüh?
Wifuł köst s'nyn fu wymysiöejer fłák?
Wi łang hiöet má?
Má djef kuma cwe möł cy masa.
Wifuł wiöer djef'á hon cy nyn...
Ufs nyn fu ... djef'á hon ... metyn wiöer.

Hoter wiöer, cy zuł yh májny brengja?
Dy wiöer ej ym präjz ájgyráhjt.
Dy jemułn zájny cy küc. Kynwer cy łengjer maha?
Dy höza zájny cy łang. Kynwer cy kjycer maha?
Dos hemb ej cy brát.

Yh mü jüh masa.

Słucham panią , w czym mogę pomóc?

Chciałam zapytać czy będzie miał pan czas aby zwęzić spodnie dla mnie?

Myślę, że tak, spodnie mogę zacząć już teraz.

A czy może pan uszyć spódnicę dla mojej siostry?

Pani siostra musiałaby przyjść osobiście, bo muszę ją pomierzyć.

Dobrze, kiedy panu pasuje?

Czy mogłoby być to w tym tygodniu.

Tak, tak oczywiście!

Proszę niech przyjdzie w czwartek po po południu.

Ile należy się za pana pracę?

To będzie 40 złotych za sukienkę i 70 za spódnicę.

Dziękuję bardzo, do widzenia.

Do widzenia.

Yhy hüh jüh, wi kon yh jüh hyffa?

Yhy wefd jüh fren,op jyr wat hon cajt fjyr mejh dy höza śmofer cy maha?

Yhy mán do ju, yh kon sun yta ofanga.

Á kynter oü nyn án rök fjyr māj śwaster?

Ojer śwaster wje müsa kuma, bo yh mü zy masa.

Güt, wen past's jüh?

Kynt's sun di woh zäjñ?

Ju, ju, frálik!

Zo zy że kuma ym dunyštág nömytags.

Wifuł gyhjt zih fjyr ojer at?

Dos wyt zäjñ fjycik złotych fjyrs rykla án zymfcik złoty fjyr á rök.

Dank śejñ, güc noma.

Güc noma.

czy wiesz że...? - wasty fu dam?

Do końca XIX wieku w Wilamowicach przeważało budownictwo drewniane szerokofrontowe. Dość szybko rozpoczęto budowanie z droższych materiałów, takich jak cegły czy kamień. Charakterystycznym elementem budownictwa wilamowskiego była główna belka stropowa - tragarz - *twarböta*, biegnąca w poprzek domu. Na belce znajdującej się w pięknej izbie, widniała modlitwa do św. Floriana chroniąca dom od nieszczęścia. Na centralnym miejscu znajdował się symbol Trójcy Świętej, IHS, oraz data powstania budynku. Często po bokach dodawano również nazwiska fundatorów, lub majstrów budowlanych. Na dole belki umieszczano ozdobną rozetę, która spełniała czasem funkcję znaku cieśli.

jedzenie i picie - asa  n trynkja

jeść

pić

Lubię jeść czereśnie.

Wilamowianie lubią jeść jajecznicę.

Rano zawsze piję herbatę.

Lubię jeść kotlety.

Często piję nalewki.

Chciałbym zjeść...

Jestem głodna/y.

Chciałbym napić się kawy.

Chciałbym zjeść obiad.

Chciałbym zamówić obiad.

Chciałbym dostać rachunek.

Chciałbym coś do picia.

Chciałbym zamówić coś do jedzenia.

wziąć coś do jedzenia

wziąć coś do picia

restauracja, kawiarnia, bar

gospoda

Gdzie jest jakaś restauracja.

Jaką restaurację Pani/Pan poleca?

Czy jest tu blisko jakaś restauracja?

Szukam restauracji.

Idziemy do restauracji.

Może pójdziemy do restauracji?

Zamówmy jedzenie do domu?

na wynos

na miejscu

Poproszę...

zupę

drugie danie

obiad

śniadanie

kolacja

podwieczorek

jakąś przekąskę

deser

asa

trynkja

Yh ho gan kjyša cy asa.

Dy Wymysiöejyn hon gan süsterpap cy asa.

S'mügjys trynk yh ty inda.

Yh ho gan kotleta cy asa.

Yh trynk   zisa brantw jn hefa m ł.

Yh wje weła asa...

Yh bej hungerik.

Yh wje weła k fy trynkja.

Yh wje weła s'mytagasa asa.

Yh wje weła s'mytagasa byštefa.

Yh wje weła   rahnan krigja.

Yh wje weła yhta cy trynkja.

Yh wje weła byštefa yhta cy asa.

yhta cy asa nama

yhta cy trynkja nama

der kr cum, s'gastho z

s'wjytsho z

Wu ej   kr cum?

Wosfer kr cum ej g t?

Ej d  n nd   kr cum?

Yhy zih   kraćum.

Wjyr gejn yn kr cum.

Fyl jht gejwer yn kr cum?

Byštefwer s'asa yn ham?

cy mytnama

d 

Byt  ejn...

dy z p

s'ander m ł

s'mytagasa

s'mügjaasa

s' wytasa

s'fasperbrut

yhta cym ferb jsa

papinkja

bez mięsa
z mięsem

Czy to danie jest z mięsem?
Czy ma pani/pan jakieś dania bez mięsa?
Co jest bez mięsa?
Co jest z mięsem?

ryba
frytki
ziemniaki gotowane
ziemniaki pieczone
ryż
makaron
kurczak
warzywa
chleb
bagietka
masło
ser
kiełbasa
salceson
pasztetówka
parówka
kiszka
kiszki
jajko
jajka
jajecznica
jajecznica wilamowska, siusterpop
kawa
herbata
mleko
cukier
sól
pieprz

Chciałbym zjeść jajka.
Poprosze jajecznicę z masłem.
Poproszę jajecznicę po wilamowsku.
tylko z chlebem
Chciałbym tylko chleb z masłem.
Poproszę tylko kaszę.
Poproszę cały obiad.

38

ony fłaś
myt fłaś

Ej dos asa myt fłaś?
Hoter yhta cy asa ony fłaś?
Wos ej ony fłaś?
Wos ej myt fłaś?

der fejš
dy frytkja
dy gykohta arpułn
dy gybröta arpułn
der räjs
dy nüdułn
dy hün
dy grincąjk
s'brut
s'hałela
dy puter
der twiöek
dy brötwjyšt
dy preswüšt
dy leberwüšt
s'wjyštła
dy wüšt
dy wjyšt
s'e
dy ájyn
fanküh
dy süsterpap
der káfy
der ty, der ćáj
dy myłih
der cöker
s'załc
der wjyc

Yh wje weła asa ájyn.
Fanküh myt puter, byt šejn.
Yh wje weła krigja á süsterpap.
ok myt brut
Yhy wje jok weła brut myt puter.
Gat mer jok á káša.
Gat mer á ganc mytagasa.

woda gazowana
woda niegazowana
lód
bez lodu
z lodem

zimny
ciepły
wrzący
to jest zimne
to jest bardzo gorące

Chciałbym tylko spróbować.
Poprosze czarną herbatę.
Poprosze zieloną herbatę.
Masz może zieloną herbatę?
Jest może czarna herbata?

z cukrem
bez cukru

Szukam pieprzu.
Możesz mi podać sól?

Ile kosztuje obiad?

kieliszek do wódki
kieliszek do wina
flaszka
Poprosze wino.
Jest słodkie wino?
Ile kosztuje wytrawne wino?
Wolisz wytrawne czy słodkie wino?
Które wino jest lepsze?

Piję...
nalewki
piwo
wódkę
drink
Poproszę jedno piwo .
Lubię mocne piwo.
Które piwo polecasz?
pyszny
bardzo dobry

woser myt gaz
woser ony gaz
s'ájs
ony ájs
myt ájs

kołd
wiöem
kohnik
dos ej kołd
dos ej zjyr wiöem

Yhy wje jok weła priöebjyn.
Jok á świöeca ty, byt šejn.
Á grina ty, byt šejn.
Hoter á grina ty?
Ej fylájht á świöeca ty?

myt cöker
ony cöker

Yhy zih wjyc.
Konsty mer gan załc?

Wifuł köst á mytagasa?

s'kájł
s'kiełih
dy fłoś
Wäjñ, byt šejn.
Ej á ziser wäjñ?
Wifuł köst á zoüwer wäjñ?
Hösty fiwer á zoüwer cy á zisa wäjñ?
Wyłter wäjñ ej beser?

Yh trynk...
zisy brantwäjñ
bjyr
brantwäjñ, śnops
á drink
Á bjyr, byt šejn.
Yh ho gan á ściöek bjyr.
Wosfer bjyr wjesty mer cüröta?
śmakhoftik
zjyr güť

Gdzie mogę kupić coś do picia?
Chciałbym dostać coś do picia.
Czy tu jest jakiś bar?
Który bar polecasz?

kanapka
przekąska
karta/menu
kawa z odrobiną mleka
kawa ze śmietanką
rachunek

Zjemy coś?
Napijemy się czegoś?
Napijemy się kawą?
Nie jestem zbyt głodna/głodny.
Może nam pani/pan polecić jakąś restaurację?
Jestem głodna jak wilk.
Poproszę jeszcze raz to samo.

Przepraszam! (przywołanie kelnera)
Poproszę kanapkę z tuńczykiem.
Smacznego!
Zdrowie! Na zdrowie!
To jest wyśmienite!
To jest bardzo tłuste.
To jest za ostre.
To jest za mało słone.

Za dużo wczoraj wypiałam/wypiłem.
Proszę podać popielniczkę.
Przepraszam, gdzie jest toaleta?
Coś bym przekąsił...

**Wu kon yh kiöefa yhta cy trynkja?
Yh wje weła krigja dö yhta cy trynkja.
Ej dö jynt å kråcum?
Wyła kråcum wjesty mer cüröta?**

**å klapśnytła
s'ferbåjsa
dy meńkiöet
der káfy myt åbysła myłih
der káfy mytum roüm
dy ráhnan**

**Aswer yhta?
Trynkwer yhta?
Trynkwer káfy?
Yhy bej ny hungerik.
Kynter yns jynt å kråcum cüröta?
Yh bej háshungerik.
Byt šejn nö åmöł dosnymłikjy.**

**Fercåjt!
Byt šejn å klapśnytła mytum tünćyk.
Göt gyzant jüh!
Hyłf Göt! Zån Göt!
Dos ej śmakhoftik!
Dos ej zjyr fet.
Dos ej cy śiöef.
Dos ej ny derzałca.**

**Yhy ho gestyn cy fejt öüsgyłopyt.
Gat mer å ośsyseła.
Fercåjt, wu ej der śympa?
Yhy wje yhta ferbåjsa...**

W Wilamowicach zachował się dość specyficzny rytuał spożywania alkoholu. Wilamowianie piją z jednego kieliszka, podając go kolejnej osobie w koło. Osoba wznosząca toast mówi „Hyłf Göt” („Pomóż Boże”), wypija zawartość kieliszka, po czym nalewa kolejną porcję i podaje kolejnej osobie. Przyjmujący kolejny toast odpowiada „Zån Göt” („Pobłogostaw Boże”). Raz rozpoczętej, postawionej na stole flaszki nie należy również zakręcać, gdyż świadczy to o niegościnnosci.

składanie zamówienia - s'byšteła

Co pani/pan poleca?

Czy się już na coś pani/pan
zdecydowała/zdecydował?

Czy się już na coś państwo zdecydowali?

Tak, już wybraliśmy.

Nie, jeszcze nie...

Chciałabym/chciałbym...

Poprosimy dwa zestawy za 20 złotych.

Nie wiem, co to jest?

W takim razie, poproszę to...

Jakie jest danie dnia?

Kieliszek wina poproszę.

Tylko wodę niegazowaną poproszę.

Co można zjeść na deser?

Będziemy jeść wspólnie.

Poproszę dwa talerze.

Ja tego nie zamawiałam/zamawiałem,
dla mnie miał być...

Poproszę więcej chleba, jeśli można...

Poproszę jeszcze jedną butelkę wody.

Jestem wegetarianką/wegetarianinem,

Co może mi pani/pan polecić?

Co zamawiasz?

Co pani/pan zamawia?

Czego się napijesz?

Ja stawiam.

Nie, tym razem moja kolej.

Poproszę...

Chciałabym/chciałbym...

Colę bez lodu proszę.

Sok pomarańczowy z lodem proszę.

Wos röter cü?

Zäjter sun uf yhta kuma?

Zäjter sun uf yhta kuma?

Ju, wer hon sun oüsgykloüt.

Nå, nö ny...

Yh wje weła...

Byt šejn cwe möł asa fjyr cwencik złoty.

Yh wå ny, wos ej dos?

No to byt šejn...

Wosfer ej å möł fum tag?

Å kielih wåjn, byt šejn.

Ok s'woser ony gaz myt šejn.

Wos kon'å ufa deser asa?

Wer wan asa cyzoma.

Gat yns cwej tełyn.

Yhy ho dos ny byštełt,

fjyr mejh zułd dos zåjn...

Gat mer mejer brut, wen må kon...

Gat mer nö å fłoś woser.

Yhy bej å wegetårjan,

kynter mer yhta cüröta?

Wos byštełsty?

Wos byštełter?

Wos trynksty?

Yhy šteł.

Nå, dos möł yhy.

Byt šejn...

Yh wje weła...

å kola ony åjs, byt šejn.

å pomåråńczoft myt åjs, byt šejn.

kieliszek białego, wytrawnego wina
jedno piwo
herbatę bez mleka
duża kawa
To samo dla mnie.
I szklankę wody proszę.
Jeszcze jedno piwo proszę .
przy barze
przy stoliku
alkoholowy
bezalkoholowy

Co pani/pan zamawia?
pójść na jednego
być pijanym
mieć kaca
Rachunek proszę.
Czy można płacić kartą?
Chyba jest pomyłka w rachunku.
Ile płacę?
Czy obsługa jest wliczona?
Czy zapłaci pan za wszystkich?
Każdy płaci osobno.

á kiełih fum wájsa, zoüwyn wájn
á bjyr
á ty ony myłih
á gruser káfy
Dosnymłikjy fjyr mejh.
Án á głazła wosr, byt šejn.
Nö á bjyr, byt šejn.
byr łod
bym tejs
myt brantwájn
ony brantwájn

Wos byštełter?
uf án gejn
zájn byzöfa
zájn śwah nöm łopyn
Gat mer dy ráhnan, byt šejn.
Kon yh myt kiöet bycoła?
S'ej gywys á jeran yr ráhnan.
Wifuł bycoł yh?
Ej s'bydinn ájgyráhnyt?
Bycołter fjyr oły?
Ider bycoł ekstra.

ym kráćum - w restauracji

Dzień dobry, co chcieliby państwo zjeść?
Dzień dobry, jeszcze pomyślimy.
Tu jest nasze menu.
Dziękuję.
Może na początek coś do picia?
O tak, pewnie. Ja bym chciał kawę.
A jaką, zwykłą-fusiatą , czy rozpuszczalną?
Zwykłą, z mlekiem.
A Pani?
Wypiłabym herbatę.
Czarną, owocową czy miętę?
Zwykłą (czarną) herbatę.
Dobrze. Z cytryną?
Tak. Mają państwo duże kubki?
Kubki mają czterysta mililitrów.
Dobrze, to wystarczy.

Güter nömytag, wos welter asa?
Güter nömytag, wjyr wan nö medytjyn.
Dö ej ynzer meńibihła.
Göt bycoł dy's.
Fylájht cyderjyšt yhta cy trynkja?
Oju, fráłik. Yh wje weła á káfy.
Wosfer án, á gywynłikja, cy á rozpuśćálnikja?
Á gywynłikja, myt myłih.
A jyr?
Yhy wje mer oüstrynkja án ty.
Án cáj oba á öbstty, oba feferminc?
Án gywynłikja ty, án cáj.
Güt. Myt cytryn?
Ju. Hoter grusy typlá?
Dy typlá hon fjyr hundyt minilityn.
Güt, dos ej gynüg.

kuchnia - dy kyh

smażony
suszony
grillowany
gotowany
zabajcowany
panierowany
tarty/w wiórkach
wędzony
opiekany
roztopiony
nadziewany
dobrze wypieczony
złocisty
pieczony w piecu
w plasterkach
w kostkę
zimny
średni
pikantny
mały
duży
surowy (mięso)
surowy (jajko, owoc)
krwisty

zupy
zupa pomidorowa
rosół
zupa jarzynowa
zupa cebulowa
zupa rybna
barszcz
zupa z pieczek

przystawki
ser
wątróbka smażona
jajecznica po wilamowsku

gyrejst
gydjert
gygrilt/gybaka
gykoht
gybájct
gybaka
gyrejwa
gyzelhjyt, gyriöehjyt
gybaka
gyśmołca
oüsgyštopt
güt ogybaka
gułd
gybaka ym uwa
ym śnytła
ym kastła
kołd
mytułmesik
síöef
klin
grus
ru
grin
błütik

züpa
dy páradájsepułzüp
dy ryndzüp
dy grincájkzüp
dy cwypułzüp
dy fyśzüp
der bośc, dy ruty züp
dy pjyćkjazüp, dy pjyćkjaip

s'ferbájsa
der twiöek
à gyrejsty ławer
der mołfanküh, der süsterpap

sałatka

dania główne

kotlet z ziemniakami i surówką

rolada z ziemniakami i czerwoną kapustą

gulasz

placki ziemniaczane

ziemniaki z kwaśnym mlekiem

naleśniki

dodatki

gotowana marchewka z groszkiem

kapusta zasmażana

tarta marchewka

mizeria

czerwona kapusta

zielona kapusta

buraczki

kwaki

smażony kalafior

desery i ciasta

szarlotka z bitą śmietaną

budyń

serowiec

placek z orzechami

lody

słodyczne

krówki

cukierki

gofry

marcepan

czekolada

lizak

pączki z marmoladą

pączki z cukrem pudrem

pierniki

pralinki

wafelki z dżemem

kanapki

bułka z szynką i serem

44

der sálot

s'hoüptmöł

der kotlet myta arpułn án sálot

dy rolad myta arpułn án rut kroüt

der güläś

dy arpułpłec

arpułn myt śłykjermýłih

dy fankühpłec

dy cügöwa

gykohty mjen myt awys

gyrejst kroüt

gyrejwa mjen

ogürkja myt roüm

rut kroüt

grin kroüt

dy büroka

dy kwaka

gyrejster káláfjor

desyn án płec

epułpłoc mytum gyśłiöena roüm

der budyń

der gały płoc

der nysapłoc

dy löda

dy papinkja

dy kücökela

dy cökela

dy gofyn

der márcipan

dy ćekülod

dy łáksuł

dy fankühpłacła myt marmülad

dy fankühpłacła myt mołcöker

dy hungfyśła

dy prálinkła

dy ejwerłeta wáfyn

dy klapśnyłła

der küha mytum śynki án twiöek

kanapka z ogórkiem i pomidorem

s'klapšnyŧta mytum ogürki án páradájsopuŧ

przekąski

s'ferbájša

frytki

dy frytkja

barszcz z krokietem

der bošć mytum krokjet

śledź w śmietanie

der hjerik ym roüm

chleb z pasztetówką

s'brut myt leberwüŧt

czy wiesz że...? - wasty fu dam?

Mimo bogatej kultury, jedzenie w Wilamowicach było dość ubogie. Do najbardziej popularnych potraw należy jajecznica „po wilamowsku”. Aby nie zużywać zbyt wielu drogich jajek, wilamowski kucharz dodawał do jajecznicy mleko i mąkę w odpowiednich proporcjach. Wówczas powstawał tak zwany „szewski klej” czyli właśnie *śusterpap*. Każdy ma swój własny przepis na idealne proporcje takiej jajecznicy. Dodaje się do niej boczek, szczypiorek lub liście pokrzywy, która ma dużo witaminy C. Mimo, iż obecnie użycie tej rośliny wydaje się egzotyczne, dawniej była ona bardzo powszechna w kuchni. Wilamowianie wysiedleni na Ural w swoich wspomnieniach opowiadali, że wyniesiony z domu nawyk jedzenia pokrzywy, który wynieśli z domu, uratował ich przed szkorbutem i innymi chorobami w czasie wielkiego głodu.

Przepis na *śusterpop/ śusterpap**:

- Usmażyć pokrojony w kostkę boczec lub świeże, umyte i poszatowane liście pokrzywy. Wyjąć skwarki lub liście.
- 4 jajka rozkłócić z 1/2 szklanki mleka, 1-2 łyżkami wody i 2 koptatymi łyżkami mąki. Wylać na tłuszcz.
- Jeśli jajecznica jest za rzadka, dodać mąki. Usmażoną przykryć na chwilę pokrywką.
- Podawać posypaną skwarkami lub smażoną pokrzywą. Najlepiej smakuje z chlebem z masłem.

*Przepis Anny Fox füm Lüft

słowniczek kulinarny - s'kyhwjytynbihta

agrest
ajerkoniak/adwokat
alkohol
arbuz
bezalkoholowy
białe pieczywo
bita śmietana
boczek
borówki
bułeczka
burak
cebula
chleb
chrzan
ciasteczko
ciastka
ciasto
ciasto francuskie
cukier
cukier puder
cytryna
czekolada
czekolada mleczna
czereśnia
czosnek
daktyl
dynia
dziczyzna
dzik
dżem
fasolka
figa
filet
frytki
gęś
gołąbki
grejpfrut
groch
gruszka
46

der angrest
der ajerkońjak
der brantwäj
der wosermelon
ony brantwäj
s'wäjsy gybek
der gyšliöeny roüm
der špyrki
dy bjer
s'kühta
der bürok
dy cwypuł
s'brut
der krejn
s'płacta
dy płacta
der płoc
der francejzyšy tąg
der cöker
der małcöker
dy cytryn
dy čekülod
dy myłihčekülod
dy kjyš
der knöwułah
der daktyl
dy bänja
s'wyłdfłáš
s'wyłdy šwäj
der džem
dy owys
dy fajg
der filet
dy frytkja
dy ganz
dy gołümbkja
der grejpfriiht
dy awys
dy bjyn

grzyby
herbata
herbata ziołowa
imbir
indyk
jabłko
jajecznicza
jajecznicza po wilamowsku
jajka
jajko
jajko gotowane
jajko na twardo
jajko sadzone
jogurt
kaczka
kalafior
kanapka
kapusta
kapusta czerwona
karp
kaszanka
kawa
kefir
kiełbasa
kminek
koper
krokiet
królik
kukurydza
kurczę
kwaśny
lemoniada
lody
łakocie
łosoś
makaron
makrela
malina
mandarynka
mango
marchew
masło

dy pyłc
der cáj, der ty
der kroütikty
der imbjyr
der indyk
der opuł
dy fonküh
dy mołfonküh, dy süsterpap
dy ájyn
s'e
s'gykohty e
s'hjety e
e á gyrejstys
der jogurt
dy ánt
der káláfjor
s'klapšnytła
s'kroüt
s'ruty kroüt
der kiöep
dy wüšt
der kafy
der kefir
dy brötwjyšt
der kymuł
dy tył
der krokjet
der kyngl
dy kukuruc
dy hün
zoüwer
s'citrönwoser
dy löda
dy papinkja
der hïöesoś
dy nüdułn
dy makrel
dy malin
dy mandarynk
s'mango
dy mjen
dy puter

mąka
melon
menu dnia
mięso
mięso mielone
mięta
migdał
miód
mleko
morela
musztarda
nalewka
ocet
ogórek
ogórek kiszony
olej, oliwa
orzech laskowy
ostreżnice (jeżyny)
owoc
owoce
papryka
pieprz
pierniczek
pierś kaczki
pietruszka
piwo
pomarańcza
pomidor
porzeczka
prawdziwek
przyprawy
rabarbar
rodzynki
rozmaryn
ryba
ryż
rzodkiewka
sałata
seler
ser kozi
ser pleśniowy
ser żółty

s'mał
der melon
s'tagmeńi
s'flaş
s'gymołty flaş
dy minc
der manduł
der hung
dy myłih
dy morel
dy zenft
der zisy brantwájń
der esik
der ogürki
der gyzoüwyty ogürki
s'ył
der hozułnus
dy bryma
der öbst
dy öbst
dy papryk
der wjyc
s'hungfyszła
dy äntbrust
dy pytersylik
s'bjyr
dy pomárańć
der pàràdajsopuł
dy pożyćki
der štãnyłc
s'gywjycuł
der rumberbar
dy rozynkja
der rozmàrin
der fejs
der ryż, der ràjs
s'riwła
der sãłot
der seler
der cejgjatwiöek
der sýmułtwiöek
der gały twiöek

skwarki
słodki
słodko-kwaśny
słony
sok jabłkowy
sok owocowy
sok pomidorowy
sok winogronowy
sos
sól
szafran
szynka
śledź
śliwka
śniadanie
świeży
tonik
tost
truskawka
twaróg
warzywa
wątróbka
wątróbka kurza
winogrono
woda
woda mineralna
wołowina
zboże
zestaw dnia
ziemniak
zioła
zulec
zupa
żeberka

dy śpyrkja
zis
zis-zoüwer
gyzałca
der opużoft
der öbstzoft
der părădajsepulnzoft
der wājnbjerszoft
dy züs
s'załc
der zofra
der śynki
der hjerik
dy fłoüm
s'mügjaasa
fryś
der tonik
der tost
dy trüskawk
der wäjsy twiöek
dy grincąjk
dy ławer
dy hinerławer
dy wājnbjer
s'woser
s'trynkwoser
s'ryndfłás
s'gytrád
s'tagmöl
der arpuł
s'kroütik
s'zülc
dy züp
dy rejwyn

kino, teatr, koncert - s'kino, s'tyater, der koncert

To jest znana osoba,
ale nie pamiętam jak się nazywa.
To się nazywa...
Słyszałam/słyszałem, że jest...
Widziałam/widziałem go wcześniej.
Widziałam/widziałem zwiastun.
O której godzinie zaczyna się seans?
Chciałabym/chciałbym pójść na...
Pójdę sprawdzić, czy są jeszcze miejsca.
Czy trzeba zarezerwować wcześniej?
Do kiedy to grają?

Czy są bezpłatne koncerty?
Czy są wolne miejsca na kiedy indziej?
Jaki to rodzaj muzyki?
Nie bardzo lubię ten rodzaj muzyki.
kasa biletowa
Jest koncert muzyki klasycznej w kościele.
To jest koncert w plenerze.
Ma bardzo dobre recenzje.
Wchodzi na ekrany w przyszłym tygodniu.
Grają to o 8...
Nie ma już wolnych miejsc.
Nie ma wolnych miejsc aż do...
Lepiej przyjść 15 minut wcześniej.
Bilety są sprzedawane przy wejściu,
pół godziny przed rozpoczęciem.

wstęp wolny
Prosimy wyłączyć telefony komórkowe.
Wstęp jest płatny?
Czego się napijesz?
Czy masz może papierosa?
Nie palę.

zwiedzanie
centrum
rynek
dawny
dzielnica

Dos ej á bykanter menć,
oder yh gydenk ny, wi'á hást.
Dos hást...
Yh ho gyhüt, do'á ej...
Yh ho'á ejer gyzan.
Yh ho á trájler gyzan.
Ym wifuł fyngt der seans o?
Yh wje weła gejn uf...
Yh wa gejn zan, op's nō frájy płec zájń?
Djef'á ejer rezerwijn?
Bocy wen špejta zy's?

Zájń di koncerta ymázyst?
Gyt's frájy płec uf zystwen?
Wosfer á öet fu müzik ej dos?
Yhy ho zyty öet fu müzik ny gan.
dy biletkas
S'ej á koncert fur klásyša müzik yr kjyh.
Dos ej á koncert hesa.
S'höt güty recenzja.
S'kymt uf dy łájwand uf dy ander woh.
Zy špejta dos ym aht...
S'zájń ká frájy płec.
S'záj ká frájy płec bocy...
S'ej beser funfca minüta ejer cy kuma.
Dy bileta wada ferkoüft bym ájngang,
á hołwy štund derfjyr.

Der ájntrejt ymázyst
Byt šejń dy kamela feleśa.
Ej der ájntrejt cym bycoła?
Wos wysty trynkja?
Hösty á pajerös?
Yhy riöheher ny.

s'byzihja
s'centrum
der rynek
ołdmiöedyś
s'stöttal

muzea, wystawy, zabytki - müzea, öüssteŕung, zabytkja

informacja turystyczna
kościół
malarstwo
rzeźba
muzeum
obraz
artysta
park
przewodnik
starożytny
turystyczny
wiek
wystawa
zamek

Chciałabym/chciałbym się dowiedzieć czegoś o...

Gdzie mogę uzyskać informację o...

Poproszę mapę jeśli można.

To jest bezpłatne?

Powiedziano mi, że tu jest zabytkowy kościół,
który można zwiedzać.

Proszę pokazać na mapie, gdzie to jest.

Jak się tam idzie?

Kiedy to było zbudowane?

stare miasto
otwarty/czynny
zamknięty/nieczynny
gotycki
wysiedlenie
jesteś tutaj
średniowieczny
wojna
renowacja
romański
zwiedzanie z przewodnikiem
wstęp wolny
Musi pani/pan dowiedzieć się na miejscu.
Kaplica pochodzi z XVII wieku.

dy turystyśy informacyj
dy kjuh
s'möta
dy śnyceräj
s'müzeum
der öebroz
der ärtys
der park
der byłäter
äntyś
turystyćnik
s'ałder
dy öüssteŕung
der śtös

Yh wje weła yhta derwysa fu...

Wu kon yh yhta derwysa fu...

Gat mer ä łaŕdkioet, wen der kynt.

Ej dos ymázyst?

Zy ziöeta mer, do dö ej ä ołdy kjuh,
wo mą zy kon byzihja.

Wájzt mer ufer łaŕdkioet wu's ej.

Wi gejt zih diöt?

Wen wiöe dos gyboüt?

dy ołđstot
ufa
cügyśpjert, cü
gotyś
s'öüszidlŕ
dö byst dö
mytułöđeryś
der krig
s'ryhta
rományś
s'byzihja mytum byłäter
ä frąjer cütrejť
Müster dos ufum üt derwiöera.
Di kaplic śtamt fum zymfcyta hundytjür.

Podobno obecnie jest ciekawa wystawa o...
Ile kosztuje wstęp?
Czy bilet jest też ważny na wystawę?
Czy jest zniżka dla młodzieży?
Czy to muzeum jest otwarte w niedzielę?
3 bilety ulgowe i 1 normalny.
To jest legitymacja studencka/uczniowska.
O której rozpoczyna się oprowadzanie?
Czy są zniżki na bilety?
Ile czasu trwa zwiedzanie?

kierunek zwiedzania
kasa biletowa
słuchawki
proszę o ciszę
wystawa czasowa
wystawa stała
zakaz fotografowania
Wstęp kosztuje ... złotych.
Czy ma pani/pan legitymację?

Za 5 minut jest zwiedzanie
z przewodnikiem po wilamowskiu.
To jest wspaniałe.
To było wspaniałe.
Nie za bardzo mi się podobało.
To nie jest warte swojej ceny.
Był straszny tłum.
To jest bardzo popularne wśród turystów.
W końcu nie poszliśmy.
Kolejka była za długa.

Nie zdążyliśmy wszystkiego zobaczyć.
Mieliśmy za mało czasu.
sławny
malowniczy
typowy
Trzeba koniecznie zobaczyć.
Polecam...
Tam jest wspaniały widok!
Stało się bardzo popularne wśród turystów.

**Zy kuza, do's yta ej á interesantyśy oüsstelung...
Wifuł köst der ájntrejt?
Ej der bilet oü wat uf di oüsstelung?
Gyt's á üлга fyy dy junga?
Ej dos müzeum ym zuntag ufa?
Draj ülgabileta án án gywynfikja.
Dos ej á štüdataoüswájz.
Ym wifuł fyngt s'rymfjyn o?
Gyt's üлга uf dy bileta?
Wi łang toüyt s'byzihja?**

**dy byzihjaryhtnan
dy biletkas
dy üla
zajt stył, byt šejn
dy cájtoüsstelung
á štáidoüsstelung
s'fotografjyn ej ferböta
Dy ájntrejt köst ... złoty.
Hoter á oüswájz?**

Y fynf minüta ej s'byzihja myt ám štótláter.

**Dos ej öetik.
Dos wiöe öetik.
S'höt mer ny cy zjyr gyfoła.
Dos ej ny wat fu zem prájz.
Dos wiöe á grus fulk.
Dos wiöe zjyr bykant undyn türysta.
Wer zájñ endfik ny ganga.
Dy yter wiöe cy łang.**

**Wjyr zájñ ny oüskuma ołys ocysoün.
Wer hota cy wing cájt.
bykant
wunderšejn
typiś
Má djef künjećnje zan.
Yhy röt...
Diöt ej á öetiky oüszih!
S'ej zjyr bykant undyn türysta gywiöda.**

sport - der sport

basen
grać
jeździć konno
jazda na nartach
karty
piłka
mecz
narty
piłka nożna
pływać
pójść na wycieczkę
rower
sport
szachy
szlak turystyczny
tenis
wycieczka

der basen
spejła
rājta
ufa skija fiöen
dy kiöeta
dy bol
s'spejł
dy skija
dy füsbol
šwyma
uf à oüsgang ejn
s'rod
der sport
dy šaha
à wanderštājg
der tenis
der oüsgang

Chciałabym/chciałbym wypożyczyć to na godzinę.
Czy można wziąć lekcje...?
Ile kosztuje godzina od osoby?
Nie interesuje się za bardzo sportem.
Nigdy tego nie uprawiałam/uprawiałem.
Nie umiem zupełnie...
Spróbowałam/spróbowałem raz czy dwa,
dawno temu.

Yhy wje weła dos oüštājn uf à štund.
Kon má oü lekcyja nama...?
Wifuł köst à štund fu àm menča?
Yhy interesy mih ny myt sport.
Yhy ho dos nymer ny gytrejn.
Yhy kon dos giöe ny...
Yh ho gyprïeobjyt àmöl oba cwe, łang y dam.

Ja nie mogę.
Mam zakwasy.
Graliśmy w...
wypożyczalnia
Czy jest pani/pan początkująca/początkujący?
Trzeba zostawić zaliczkę.
Ubezpieczenie kosztuje ... i jest obowiązkowe.
Czy są jakieś szlaki turystyczne?
Czy może nam pani/pan polecić jakieś ciekawe
szlaki turystyczne?

Yh kon ny.
Yh ho wytnan.
Wer spejłta...
bügstuw
Zājter ym ofang?
Mà djef s'ufgiefd łön.
Dy ferzyhjeran köst... àn zy ej à müs.
S'zājn jynt à tūrystyša štājgja?
Kynter mer jynt à interesántyśy,
tūrystyśy štājgja cūröta?

Podobno jest bardzo ładna trasa w górach.
Szukamy pomysłu na ciekawy spacer po okolicy.

Zy kuza, do's à šejna štājg gyt yn gybyjgja.
Yhy štūdij fu àm šejna špacjyrgang ymsrod.

Ile godzin trwa wycieczka?
Czy jest duża różnica wysokości?
Gdzie jest początek szlaku?
Czy droga jest oznakowana?
Pospacerowaliśmy trochę po okolicy.
Czy ta droga wraca do punktu wyjścia?
Zabierz płaszcz przeciwdeszczowy i dobre buty.
Czy można tu kupić coś zimnego do picia?
Poszukajmy miejsca w cieniu.
Czy mógłbyś mi posmarować plecy
kremem do opalania?

krem z filtrem
leżak
plaża
morze
skały
kamienie
góry
piasek
okulary do pływania
strój kąpielowy
Chodźmy pływać!

Uwaga, tutaj są ostre skały!
Czy to miejsce jest wolne?
Uważaj na słońce!
Gdzie można wypożyczyć rower?
Czy są ścieżki rowerowe?
Czy basen jest otwarty?
Czy ma ktoś piłkę?

Nigdy wcześniej nie
nurkowałam/nurkowałem .
Biegam codziennie pół godziny.
Czy pierwszy raz wsiada pani/pan na konia?
Czy umie pani/pan pływać?
Grasz w koszykówkę?
Gramy w karty?

Jeszcze raz!
Umie pani/pan grać w szachy?
Masz talię kart?

**Wi lang toüyt der oüsgang?
Ej der underüid fum huha grus?
Wu ej der ofang fum štájg?
Ej der wág bycáhuft?
Wer hon ábysła gyšpacjyt dö ymsrod.
Fjyt dar wág cyryk?
Namt á ránmantuü án güty sü.
Kon má dö yht kaüdys cy trynkja kiöefa?
Zihwer á płoc ym šota.
Cy konsty mer á ryk myter zunzoüw byšmjén?**

dy filterzoüw, dy zunzoüw
der łejgštül
s'zandüwer
s'mjer
dy grusštán
dy štán
dy gybjygja
der zand
s'woserglyzyn
s'bodkład
Kuwer šwyma!

**Gat öbaht, dö zájñ špycikjy štán!
Ej dar üt fráj?
Ga öbaht uf dy zun!
Wu kon má łájñ á rod?
Gyt's dö rodštájgja?
Ej der basen šun ufa?
Höt imyd á bol?**

Yhy ho nö nymer ny gytoüht.

**Yhy łouüf ida tag cwü štunda.
Štájgter s'jyšty möü ufs fad?
Kynter šwyma?
Špejšty kiöbbal?
Špejšwer kiöeta?**

**Nö ámö!
Kynter šáha špejša?
Hoter á kiöetatáli?**

Ráz diöh Wymysöü - Wycieczka po Wilamowicach

Na środku Wilamowic jest duży, szeroki rynek. **Yr mytułt fu Wymysöü ej á gruser, bräter rynek**

Na północ od Rynku jest Śródmieście.

Ufa Öwyt fum Rynek ej Mytułdiöf

W miejscu, gdzie kończy się Śródmieście, stoi Krzyż Prajzów.

Ym üt, wu zih ent s'Mytułdiöf, štejt s'Präjz-Kroüç

Osiedle za Krzyżem Prajzów nazywa się Trzynaście Domów.

Dy zidlnan hyndum Präjz-Kroüç häst zih Dreca Hyta

Na wschód od Trzynastu Domów jest Staw.

Ufa Mügja fu Dreca Hyta ej der Täjh

Ludzie, którzy mieszkają w Stawie, nazywają to miejsce również „Żabim Stawkiem”.

Dy łöüt, wu wönn ym Täjh, hása dos üt öü „Huçtäjhła”

Od Stawu niedaleko już do Browarku.

Fum Täjh ys's ny wäjł cym Broühoüz

Na południe od Browarku jest Podlas.

Ufa Mytag fum Broühoüz ej „Undum Puš”

Bliżej Rynku jest „Züg”.

Nynder kám Rynek ej „Züg”

Züg to część Wilamowic między Luftową a Kosmatową Miedzą.

Züg dos ej s'tál fu Wymysöü cwýsa Lüft-Rája än Kosmaty-Rája

Do Rynku dojechać stamtąd możemy Starą Drogą albo Dzielnicą Żydowską.

Ufa Rynek kynwer fu diöt fiöen diöh á Ołda Wäg oba diöhs Jüdyšy Štöttál

Okolice Starej Drogi nazywa się również „Siarkowe Wzgórze”.

S'fáld ymá Ołda Wäg häst öü „Šwawułhejwuł”

W dzielnicy żydowskiej stał kiedyś dom modlitwy, a teraz stoi strażnica OSP.

Ym jüdyša štöttál štind jyšter á jüdyšy hoüz á yta dy strážnic

Za najpiękniejszą ulicę w Wilamowicach uważa się Twośwąg.

Dy šynsty štrös y Wymysöü zo zäjñ der Twośwäg

Jednak mieszkańcy ulic Bilczewskiego i Piłsudskiego spierają się, która z tych ulic to prawdziwy „Twośwąg” än Piłsudskja štrájta, wyły štrös ej der würikjy Dawniej nazywano tak obie ulice, gdyż „twośwąg” „Twośwąg” oznacza po wilamowsku ulicę idącą w poprzek. **Jyšter hisa zy ázu ołybady štrösa, bo „twośwąg” bydäjłt á štrös, wo gejt twoś.**

Największą i najstarszą dzielnicą Wilamowic jest Koniec. **S'grysty ǎn s'ełdsty tál fu Wymysoü ej End**

Dzieli się on na Piekło, Bibowiec i Fickową Rolę,

S'tált zih uf dy Heł, ǎ Bibiöewjec ǎn Fickja-Jew

Po drodze na Fickową Rolę znajduje się „Pijawkowy Staw”.

Underwágs ufs Fickja-Jew ej der Ágtájh

Bibowiec to obecnie las. Za tym lasem jest cegielnia

**Der Bibiöewjec ej ǎ puś
Hynder dam puś ej dy cigláj**

